

Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

*2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	1
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	2
Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն.....	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	4

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Գործունեության նկարագրություն	5
2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում	6
3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ	23
4. Տոկոսային եկամուտ	25
5. Տոկոսային ծախս	26
6. Զուտ (վնաս)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	26
7. Զուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից	26
8. Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից	27
9. Այլ եկամուտ	27
10. Թրջադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր	27
11. Այլ ծախսեր	28
12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ	28
13. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	32
14. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	33
15. Ներդրումային արժեթղթեր	34
16. Գործարքներ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հետ	35
17. Հիմնական միջոցներ	38
18. Ոչ նյութական ակտիվներ	39
19. Այլ ակտիվներ տեղական արժույթով	39
20. Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	39
21. Այլ փոխառություններ	40
22. Այլ պարտավորություններ տեղական արժույթով	41
23. Պարտավորություններ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հանդեպ	41
24. Թողարկված պարտատոմսեր	41
25. Կապիտալի կառավարում	42
26. Պայմանական պարտավորություններ	43
27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	43
28. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	46
29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք	46
30. Ռիսկերի կառավարում	54
31. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	68

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (Բանկ) և իր դուստր կազմակերպությունների (միասին՝ *Խումբ*) համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների եւ դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի ֆինանսական վիճակը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ների):

Կարծիքի արտահայտման հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պարտականությունները նկարագրված են ստորև «*Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար*» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների Վարքագծի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի Պրոֆեսիոնալ Հաշվապահների Վարքագրքի (ՀՎՄՍ-ի Վարքագիրք), և մենք կատարել ենք վարքագծի հետ կապված մեր այլ պարտականությունները՝ համաձայն ՀՎՄՍ-ի Վարքագրքի: Մենք գտնում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ հանգամանքներ

Խմբի 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ աուդիտորական ընկերության կողմից, որի 2016 թվականի ապրիլի 22-ի եզրակացությունում արտահայտվել է չձևափոխված կարծիք նշված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Խմբի 2016թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է 2016թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրում կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ այլ տեղեկատվությանը, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ: Եթե մեր կատարած աշխատանքը հիմք է հանդիսանում եզրակացնելու, որ այլ տեղեկատվությունը պարունակում է էական խեղաթյուրումներ, մենք պարտավոր ենք տեղեկացնել այդ փաստի մասին: Մենք այդպիսի փաստերի մասին տեղեկություն չունենք:

Ղեկավարության և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան պատրաստելու և ճշմարիտ ներկայացնելու, ինչպես նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է հմբի անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու, համապատասխան դեպքերում անընդհատ գործելու հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել խումբը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը պատասխանատու է հմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացրած աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացրած աուդիտի շրջանակներում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն և աուդիտի ողջ ընթացքում: Մենք նաև իրականացնում ենք հետևյալը.

- Հայտնաբերում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության վերաբերյալ՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, սակայն ոչ հմբի ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով:
- Գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան տեղեկատվության բացահայտման խելամոռությունը:
- Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած առաջացնել հմբի անընդհատ գործելու հնարավորության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրակացնում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն դարձնել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևավորել մեր աուդիտորական եզրակացությունը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել հմբի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- Գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- Ձեռք ենք բերում համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ հմբի ընկերությունների ֆինանսական տեղեկատվության և ձեռնարկատիրական գործունեությունների վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք հմբի աուդիտի հանձնարարման, վերահսկման և իրականացման համար: Մենք միանձնյա պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդին տեղեկացնում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող կարևոր

թերութիւնների մասին:

«Էրնսթ ընդ Յանզ» ՓԲԸ

Առուիտի բաժնի հիմնադիր գործընկեր՝

Էրիկ Հայրապետյան

Գլխավոր տնօրեն՝ Ա. Սարգսյան՝
Ի դեմս լիազորված անձ Է. Հայրապետյանի
(գործող 01.08.2016թ. տրված լիազորագրի հիման վրա)

31 մարտի, 2017թ.

ՀՀ, ք. Երևան

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն 2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Հազար ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	2016թ.	2015թ.
Տոկոսային եկամուտ	4	24,696,468	37,900,805
Տոկոսային ծախս	5	(10,229,329)	(13,194,070)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		14,467,139	24,706,735
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ		57,810	74,272
Միջնորդավճարների գծով ծախս		(858,255)	(598,098)
Զուտ (վնաս)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	6	(2,647,523)	3,622,430
Զուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից	7	637,643	(2,326,440)
Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից	8	4,321,214	1,729,051
Այլ եկամուտ	9	3,576,016	4,298,004
Թղթադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր	10	(466,448)	(2,261,951)
Այլ ծախսեր	11	(21,004,558)	(18,697,378)
(Վնաս)/շահույթ մինչև հարկումը		(1,916,962)	10,546,625
Շահութահարկի գծով ծախս		(1,468,087)	(1,201,644)
Հաշվետու տարվա (վնաս)/շահույթ (Վնասը)/շահույթը վերագրելի է՝		(3,385,049)	9,344,981
Բանկի սեփականատիրոջը		(3,400,332)	9,330,663
Չվերահսկող բաժնեմասին		15,283	14,318
Այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս)			
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող հոդվածներ			
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից զուտ չիրացված օգուտ/(վնաս)		2,216,153	(1,351,040)
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս)		2,216,153	(1,351,040)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ (վնաս)/եկամուտ		(1,168,896)	7,993,941
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ (վնասը)/եկամուտը վերագրելի է՝			
Բանկի սեփականատիրոջը		(1,185,675)	7,976,405
Չվերահսկող բաժնեմասին		16,779	17,536

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2017թ. մարտի 31-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից և ստորագրվել՝

Արթուր Զավադյան

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի նախագահ

Հայկանուշ Հակոբյան

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն 2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Հազար ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2016թ.	31 դեկտեմբերի 2015թ.
Ակտիվներ			
Ակտիվներ արտարժույթով			
Կանխիկ դրամ		24,771,453	12,117,804
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ	12	423,000,092	270,495,708
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	13	591,641,527	512,762,352
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	14	-	103,306
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	15	2,209,431	2,222,840
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	15	31,431,281	63,733,713
ԱՄՀ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	16	85,480,295	63,055,674
Այլ ակտիվներ		1,612,496	98,682
Ընդամենը ակտիվներ արտարժույթով		1,160,146,575	924,590,079
Ակտիվներ տեղական արժույթով			
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ	12	284,341,346	316,776,643
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	13	2,352,333	1,665,748
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	15	101,788,443	101,286,020
Հիմնական միջոցներ	17	75,507,181	76,882,574
Ոչ նյութական ակտիվներ	18	1,582,082	1,739,384
Այլ ակտիվներ	19	13,491,471	12,593,456
Ընդամենը ակտիվներ տեղական արժույթով		479,062,856	510,943,825
Ընդամենը ակտիվներ		1,639,209,431	1,435,533,904
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ արտարժույթով			
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	20	258,230,092	186,992,916
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության հանդեպ	23	1,195,241	1,309,572
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	14	79,950	30,727
Պարտավորություններ ԱՄՀ-ի հանդեպ	16	279,123,932	252,939,131
Այլ փոխառություններ	21	113,192,723	99,940,464
Այլ պարտավորություններ		367,852	393,461
Ընդամենը պարտավորություններ արտարժույթով		652,189,790	541,606,271
Պարտավորություններ տեղական արժույթով			
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ		455,401,582	413,613,757
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	20	329,459,340	324,813,907
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության հանդեպ	23	183,925,544	135,230,179
Թողարկված պարտատոմսեր	24	8,788,038	3,244,388
Այլ պարտավորություններ	22	4,067,367	3,014,206
Ընդամենը պարտավորություններ տեղական արժույթով		981,641,871	879,916,437
Ընդամենը պարտավորություններ		1,633,831,661	1,421,522,708
Սեփական կապիտալ			
Թողարկված կապիտալ	25	100,000	100,000
Գլխավոր պահուստ		25,480,248	23,614,115
Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ	25	73,810,843	81,275,373
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վերագնահատման պահուստ	25	1,083,657	(1,131,000)
Կուտակված վնաս		(95,840,273)	(90,573,808)
Բանկի սեփականատիրոջը վերագրելի զուտ ակտիվներ		4,634,475	13,284,680
Չվերահսկող բաժնեմաս		743,295	726,516
Ընդամենը սեփական կապիտալ		5,377,770	14,011,196
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		1,639,209,431	1,435,533,904

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Հազար ՀՀ դրամ	Բանկի սեփականատիրոջը վերագրելի							
	Թողարկված կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Կառավարութ- յան կողմից թողարկված մուրհակ	Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վերագնահատ- ման պահուստ	Կուտակված վնաս	Ընդամենը	Չվերահսկող բաժնեմաս	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը 2015թ. հունվարի 1-ին	100,000	17,389,049	106,175,637	223,258	(93,679,405)	30,208,539	708,980	30,917,519
Շահույթի բաշխում	-	6,225,066	(24,900,264)	-	(6,225,066)	(24,900,264)	-	(24,900,264)
Հաշվետու տարվա շահույթ	-	-	-	-	9,330,663	9,330,663	14,318	9,344,981
Այլ համապարփակ վնաս	-	-	-	(1,354,258)	-	(1,354,258)	3,218	(1,351,040)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	-	(1,354,258)	9,330,663	7,976,405	17,536	7,993,941
Մնացորդը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	100,000	23,614,115	81,275,373	(1,131,000)	(90,573,808)	13,284,680	726,516	14,011,196
Շահույթի բաշխում	-	1,866,133	(7,464,530)	-	(1,866,133)	(7,464,530)	-	(7,464,530)
Հաշվետու տարվա շահույթ	-	-	-	-	(3,400,332)	(3,400,332)	15,283	(3,385,049)
Այլ համապարփակ վնաս	-	-	-	2,214,657	-	2,214,657	1,496	2,216,153
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ վնաս	-	-	-	2,214,657	(3,400,332)	(1,185,675)	16,779	(1,168,896)
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին	100,000	25,480,248	73,810,843	1,083,657	(95,840,273)	4,634,475	743,295	5,377,770

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն 2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Հազար ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	2016թ.	2015թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից (Վնաս)/շահույթ մինչև հարկումը <i>Ճշգրտումներ՝ հաշվետու տարվա (վնասը)/շահույթը գուտ դրամական հոսքերին համաձայնեցնելու նպատակով</i>		(1,916,962)	10,546,625
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	11	4,943,278	4,798,352
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ		(21,523)	(18,318)
Ստացվելիք տոկոսներ		(775,343)	492,606
Վճարվելիք տոկոսներ		374,575	143,094
Զուտ (վնաս)/օգուտ արտարժույթի վերագնահատումից	6	2,883,382	(2,747,923)
Զուտ վնաս իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերաչափումից		1,092,210	2,273,328
Վճարված շահութահարկ		(1,592,996)	(764,929)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր՝ նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները		4,986,621	14,722,835
Գործառնական ակտիվների գուտ (աճ)/նվազում Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		(14,720,786)	35,363,728
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ և ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ		(81,862,598)	(164,127,883)
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ		(6,565,535)	-
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով		32,553,231	65,488,664
Այլ ակտիվներ		(1,912,755)	304,157
Գործառնական պարտավորությունների գուտ աճ/(նվազում) Թողադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ		41,787,825	1,268,815
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ		76,193,210	38,355,781
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության հանդեպ		45,989,830	17,352,744
Թողարկված պարտատուներ		5,388,019	(796,564)
Այլ պարտավորություններ		1,151,076	(72,015)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		102,988,138	7,860,262
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(4,067,665)	(3,198,718)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		41,889	113,996
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վաճառքից և մարումից մուտքեր		3,377,068	-
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվների ձեռքբերում		(30,746,502)	(90,363,945)
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվների մարումից մուտքեր		49,747,753	119,874,639
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		18,352,543	26,425,972
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից Ստացված վարկեր		38,898,587	42,113,260
Մարված վարկեր		(7,998,714)	(14,641,932)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		30,899,873	27,471,328
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(1,331,421)	(1,559,643)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ		150,909,133	60,197,919
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբին	28	266,603,602	206,405,683
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջին	28	417,512,735	266,603,602
Լրացուցիչ տեղեկատվություն Ստացված տոկոսներ		23,921,125	38,393,411
Վճարված տոկոսներ		(9,854,754)	(13,050,976)

1. Գործունեության նկարագրություն

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտվող տարվա՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») համապատասխան համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ «Բանկ») և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների (այսուհետ միասին՝ «Խումբ») գործունեության համար:

Բանկն իրավաբանական անձ է, որի միակ հիմնադիրը Հայաստանի Հանրապետությունն է:

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությանը, «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» օրենքին (այսուհետ՝ «Օրենք») և Հայաստանի Հանրապետության այլ օրենքներին համապատասխան:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փող., 6 շենք: Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակը 2016 թվականի ընթացքում կազմել է 791 (2015թ.՝ 779):

Բանկը շահույթ ստանալու նպատակ չի հետապնդում: Բանկի գործունեության ֆինանսական արդյունքները, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների և սեփական կապիտալի կառուցվածքը սահմանվում են Բանկի գործառնություններով:

Համաձայն Օրենքի՝ Բանկի հիմնական խնդիրը գների կայունության ապահովումն է Հայաստանի Հանրապետությունում, որն այն իրագործում է դրամավարկային քաղաքականության մշակման և իրականացման միջոցով: Ի լրումն իր հիմնական խնդրի Բանկը նաև պատասխանատու է՝

- Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական համակարգի կայունության, իրացվելիության, վճարունակության և բնականոն գործունեության համար անհրաժեշտ այլ պայմանների ապահովման և գործուն վճարահաշվարկային համակարգ ստեղծելու և զարգացնելու համար:

Բանկը նաև՝

- թողարկում է Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը և կարգավորում դրամաշրջանառությունը,
- կազմակերպում և կարգավորում է փողերի «լվացումը» և ահաբեկչության ֆինանսավորումը կանխարգելող միջոցառումներ,
- Հայաստանի Հանրապետության կառավարության (այսուհետ՝ «Կառավարություն») ֆինանսական գործակալն ու խորհրդատուն է,
- լիցենզավորում է առևտրային բանկերի և, եթե նախատեսված է օրենքով, այլ անձանց և վերահսկում ու կարգավորում է վերջիններիս գործունեությունը,
- առևտրային բանկերի համար վերջին ատյանի վարկատու է, ինչպես նաև
- տիրապետում, օգտագործում և տնօրինում է Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պահուստները:

1. Գործունեության նկարագրություն (շարունակություն)

Բանկի խոշոր դուստր կազմակերպությունները ներկայացված են ստորև.

Անվանումը	Հիմնադրման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող % 2016թ. 2015թ.	Հիմնադրման ամսաթիվ
«Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	57.5 57.5	մարտ 2000թ.
«Հայինկասագիա» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Դրամական միջոցների փոխադրումներ	100 100	ապրիլ 1998թ.
«Համահայկական բանկ» ԲԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Բանկային գործունեություն	100 100	դեկտեմբեր 2009թ.
«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	100 100	հունիս 2009թ.
«Բնակարան երիտասարդներին» ՎՎԿ ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	100 100	փետրվար 2010թ.
«Փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորման աջակցություն» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Վարկավորման աջակցություն	100 100	դեկտեմբեր 2010թ.
«Ավտոտրանսպորտային միջոցների հատուկ նշանակության միասնական պատուհան» ՓԲԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Ապահովագրական ենթակառուցվածքների աջակցություն	100 100	դեկտեմբեր 2013թ.

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտվող տարվա համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍ») պահանջներին համապատասխան՝ Բանկի և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների համար:

(բ) Զափման հիմունքները

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են պատմական արժեքի սկզբունքի հիման վրա, բացառությամբ ֆինանսական գործիքների, որոնք սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների (ներառյալ՝ ածանցյալ ֆինանսական գործիքները) և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների, որոնք չափվում են իրական արժեքով: Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները ներկայացված են ստորև: Այդ դրույթները հետևողականորեն կիրառվել են հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների նկատմամբ, եթե այլ բան նշված չէ:

(գ) Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման ձևը

Բացառիկ դեպքերում համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված գործառնությունների վերաբերյալ տեղեկատվության մանրամասն բացահայտումը կարող է բերել ՀՀ ամբողջ ֆինանսական համակարգի նկատմամբ վստահության կորստի: Հետևաբար, չնայած նման գործառնությունների ֆինանսական արդյունքներն արտացոլված են Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում, Խումբը կարող է միայն սահմանափակ բացահայտումներ ներկայացնել նման գործարքների վերաբերյալ:

(դ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը հանդիսանում է նաև Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթը և այն արժույթը, որով ներկայացված են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ե) Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում ղեկավարությունն օգտագործել է իր դատողությունները և գնահատումները համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները որոշելիս: Կիրառված էական դատողությունները և գնահատումները հետևյալն են.

Իրական արժեք

Եթե համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել ակտիվ շուկայի գների հիման վրա, ապա այն որոշվում է տարբեր գնահատման մոդելների կիրառմամբ, ներառյալ՝ մաթեմատիկական մոդելները: Այդպիսի մոդելների համար ելակետային տվյալները որոշվում են որպես դիտարկվող շուկաների տվյալներ, եթե դա հնարավոր է: Հակառակ դեպքում իրական արժեքի որոշման համար կիրառում են դատողություններ:

Արժեզրկման գնահատում

Խումբը պարբերաբար կատարում է փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի՝ արժեզրկված լինելու գնահատում: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը արժեզրկումից վնասները գնահատելիս օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողություններն այն դեպքերում, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարություն է կրում և համանման վարկառուների վերաբերյալ չկա բավարար փաստացի տեղեկատվություն: Խումբը համանման կերպով գնահատում է ապագա դրամական հոսքերի փոփոխությունները դիտարկվող տեղեկատվության հիման վրա, որը վկայում է վարկառուների պարտավորությունների մարման ոչ բարենպաստ կարգավիճակի, կա՛մ պետական, կա՛մ տեղական տնտեսական պայմանների փոփոխության մասին, որոնք հարաբերակցվում են տվյալ խմբի ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման հետ: Ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատումներ՝ հիմնվելով ակտիվների նկատմամբ համանման վարկային ռիսկի բնութագրերի և փոխառությունների ու դեբիտորական պարտքերի խմբերի արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշների պատմական տվյալների վրա: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբն օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողությունները դիտարկվող փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ճշգրտման համար՝ ընթացիկ իրավիճակը արտացոլելու նպատակով:

Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Խումբը գործարքներ է կնքում կապակցված կողմերի հետ: ՀՀՄՍ 39-ով պահանջվում է ֆինանսական գործիքները սկզբնապես ճանաչել իրենց իրական արժեքով: Դատողություն է կիրառվում որոշելիս, թե արդյոք գործարքները գնանշվում են շուկայական, թե՛ ոչ շուկայական տոկոսադրույքներով, երբ չկա այդպիսի գործարքների համար գործող շուկա: Դատողության համար հիմք է ծառայում չկապակցված կողմերի հետ համանման գործարքների գնանշումը և արդյունավետ տոկոսադրույքի վերլուծությունը: Կապակցված կողմերի հետ մնացորդների պայմաններն ու դրույթները բացահայտված են Օանոթագրություն 27-ում:

Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (այսուհետ՝ «ԱՄՀ») հետ գործարքների հաշվառում

Համաձայն «ԱՄՀ-ի գործարքները և ֆինանսական կազմակերպումը» ուղեցույցի՝ ԱՄՀ-ի յուրաքանչյուր անդամ նշանակում է ֆիսկալ գործակալություն (ֆինանսների նախարարություն, կենտրոնական բանկ կամ համանման կազմակերպություն)՝ ԱՄՀ-ի հետ ֆինանսական գործարքներ կատարելու համար և պահառուի՝ (կենտրոնական բանկ կամ համանման գործակալություն)՝ ԱՄՀ-ի հաշիվները պահելու համար (ԱՄՀ թիվ 1 և 2 հաշիվներ և արժեթղթերի հաշիվ):

Համաձայն «Արժույթի միջազգային հիմնադրամին, Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկին, Միջազգային ֆինանսական կորպորացիային, Զարգացման միջազգային ասոցիացիային, Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկին, Կապիտալ ներդրումների բազմակողմանի երաշխիքների գործակալությանը և Կապիտալ ներդրումների վերաբերյալ տարաձայնությունների կարգավորման միջազգային կենտրոնին Հայաստանի Հանրապետության անդամակցության մասին» ՀՀ օրենքի՝ Բանկը հանդես է գալիս որպես Հայաստանի Հանրապետության ֆիսկալ գործակալ ԱՄՀ-ի հետ կնքված պայմանագրի 5-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն: Բանկը համարվում է նաև Հայաստանի Հանրապետության պահառու:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ե) Գնահատումների և դատողությունների կիրառում (շարունակություն)

Այն դեպքում, երբ կենտրոնական բանկն ԱՄՀ-ի հետ գործառնություններում իրականացնում է ֆինանսական գործակալի գործառնություն, արդյունքում առաջացած ակտիվների և պարտավորությունների գումարները և գործառնությունների արդյունքները արտացոլվում են կենտրոնական բանկի ֆինանսական վիճակի և շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություններում: Երբ կենտրոնական բանկը ԱՄՀ-ի հետ գործառնություններում իրականացնում է պահառուի գործառնություն, բոլոր գործառնություններն իրականացվում են կենտրոնական բանկի թղթակցային հաշիվների միջոցով, սակայն այդ գործառնությունների արդյունքում առաջացող ակտիվների և պարտավորությունների գումարները և համապատասխան շահույթը կամ վնասը չեն արտացոլվում կենտրոնական բանկի՝ ֆինանսական վիճակի և շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություններում:

(զ) Նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին անցում

Խուսիք ընդունել է հետևյալ նոր ՖՀՄՍ ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ. Նախաձեռնություն տեղեկատվության բացահայտման ոլորտում (հրապարակված 2014թ. դեկտեմբերին)

ՀՀՄՍ 1-ում կատարված փոփոխությունները հստակեցնում են, այլ ոչ թե էապես փոխում ՀՀՄՍ 1-ի առկա պահանջները: Փոփոխությունները պարզաբանում են հետևյալը՝

- ՀՀՄՍ 1-ի պահանջները էականության նկատմամբ,
- Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունների առանձին հոդվածները կարող են առանձնացվել,
- Կազմակերպություններն ունեն հնարավորություն ընտրելու ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրությունների ներկայացման կարգը,
- Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ասոցիացված կազմակերպությունների և համատեղ ձեռնարկությունների համապարփակ եկամտի մասը պետք է ներկայացվի ամբողջությամբ մեկ հոդվածում և դասակարգվի որպես հոդվածներ, որոնք հետագայում կդասակարգվեն կամ չեն դասակարգվի շահույթի կամ վնասի կազմում:

Բացի այդ, փոփոխությունները պարզաբանում են այն պահանջները, որոնք կիրառվում են ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություններում լրացուցիչ միջանկյալ ենթագումարների բացահայտման ժամանակ: Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Այս փոփոխությունները Խմբի վրա ազդեցություն չունեն:

ՖՀՄՍ 10, ՖՀՄՍ 12 և ՀՀՄՍ 28-ում փոփոխություններ. Ներդրումային կազմակերպություններ՝ համախմբման բացառության կիրառում (հրապարակված 2014թ. դեկտեմբերին)

Փոփոխությունները վերաբերում են այն խնդրին, որոնք ի հայտ են եկել ՖՀՄՍ 10-ի համաձայն ներդրումային կազմակերպություններին համախմբման պահանջից ազատման բացառության կիրառման արդյունքում: ՖՀՄՍ 10-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման պահանջից ազատումը վերաբերում է այն մայր կազմակերպությանը, որը հանդիսանում է որևէ ներդրումային կազմակերպության դուստր, որն իր բոլոր դուստր կազմակերպություններին չափում է իրական արժեքով:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(գ) Նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին անցում (շարունակություն)

Ավելին, ՖՀՄՍ 10-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ պետք է համախմբվի ներդրումային ընկերության միայն այն դուստր կազմակերպությունը որն իր հերթին ներդրումային կազմակերպություն չէ և աջակցող ծառայություններ է տրամադրում ներդրումային կազմակերպությանը: Ներդրումային կազմակերպության մնացած այլ դուստր կազմակերպությունները չափվում են իրական արժեքով: «Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում» ՀՀՄՍ 28-ում փոփոխությունները թույլ են տալիս ներդրողին բաժնեմասնակցության մեթոդը կիրառելիս պահպանել ներդրումային կազմակերպության հետ ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկության կողմից՝ դուստր ընկերություններում իր բաժնեմասնակցության նկատմամբ կիրառած իրական արժեքի չափումը:

Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց և ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Սույն փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չունեն Խմբի վրա:

ՖՀՄՍ 2014թ. տարեկան փոփոխություններ (հրապարակված 2014թ. սեպտեմբերին)

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Դրանք մասնավորապես ներառում են՝

ՖՀՄՍ 5 «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն»

Ակտիվները (կամ օտարման խմբերը) ընդհանուր առմամբ օտարվում են կա՛մ վաճառքի, կա՛մ սեփականատերերի միջև բաշխման միջոցով: ՖՀՄՍ 5-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ նշված օտարման մեթոդներից մեկը մյուսով փոխարինելը չի նշանակի օտարման նոր պլան, այլ այն կհանդիսանա սկզբնական ծրագրի շարունակություն: Հետևաբար ՖՀՄՍ 5-ի պահանջների կիրառման ընդհատում չի լինի: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի առաջընթաց կերպով:

ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներ»

Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ծառայությունների մատուցման պայմանագիրը, որը ներառում է միջնորդավճար, կարող է հանդիսանալ ֆինանսական ակտիվի շարունակական ներգրավվածություն: Կազմակերպությունը պետք է գնահատի միջնորդավճարի բնույթը և պայմանագիրը ՖՀՄՍ 7-ի շարունակական մասնակցության ուղեցույցի համաձայն՝ գնահատելու համար, թե արդյոք պահանջվում են բացահայտումներ: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի այնպես, որ շարունակական ներգրավվածություն կազմող ծառայությունների մատուցման պայմանագրերի գնահատումը կատարվի հետընթաց: Մակայն, պահանջվող բացահայտումները չպետք է կատարվեն ավելի վաղ ժամանակահատվածներում, քան այն տարեկան ժամանակաշրջանը, երբ կազմակերպությունն առաջին անգամ կիրառում է փոփոխությունները:

Փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունեցել Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(ե) Համախմբման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Բանկի և վերջինիս դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Դուստր կազմակերպություններն այն կազմակերպություններն են, որոնցում կատարվել են ներդրումներ և որոնք վերահսկվում են Խմբի կողմից: Վերահսկողությունը ձեռք է բերվում, երբ Խումբը ստանում է փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն՝ ներդրման օբյեկտում ներգրավվածության արդյունքում, ինչպես նաև ունի իր իշխանությունն օգտագործելու կարողություն՝ այդ հատույցների վրա ազդելու համար:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ե) Համախմբման հիմունքներ (շարունակություն)

Մասնավորապես, Խումբն ունի վերահսկողություն միայն այն դեպքում, երբ.

- ունի կարողություն ուղղորդելու ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության որոշակի գործունեությունը, որը զգալի ներգործություն ունի հատույցների վրա,
- կրում է հատույցներ չստանալու ռիսկը կամ ստանում է փոփոխական հատույցներ ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությունում իր մասնակցությունից, և
- հնարավորություն ունի օգտագործելու ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության վրա ազդեցություն ունենալու կարողությունը՝ ներդրողների հատույցների գումարի վրա ներգործություն ունենալու համար:

Երբ Խումբն ունի ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությունում մեծամասնությունից քիչ քվեարկող բաժնետոմսեր կամ համանման այլ իրավունքներ, Խումբը դիտարկում է բոլոր համապատասխան փաստերն ու հանգամանքները՝ գնահատելիս, թե արդյոք այն ունի ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության վրա ազդեցություն ունենալու կարողություն, ներառյալ.

- ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպության քվեարկող բաժնետոմսերի այլ սեփականատերերի հետ պայմանագրային պայմանավորվածություն,
- այլ պայմանագրային պայմանավորվածություններից ծագող իրավունքներ,
- Խմբի քվեարկող բաժնետոմսեր և հնարավոր քվեարկող բաժնետոմսեր:

Խումբը վերագնահատում է, թե արդյոք այն վերահսկում է ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությանը, եթե փաստերն ու հանգամանքները վկայում են, որ փոփոխություններ են տեղի ունեցել վերահսկողության երեք տարրերից մեկում կամ մի քանիսում: Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է այն ժամանակ, երբ Խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր կազմակերպության նկատմամբ, և դադարում է, երբ Խումբը կորցնում է վերահսկողությունը դուստր կազմակերպության նկատմամբ:

Խմբի ընկերությունների միջև գործարքները, մնացորդները և գործարքներից չիրացված շահույթը բացառվում են, չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ծախսը չի կարող վերականգնվել: Բանկը և իր բոլոր դուստր կազմակերպությունները կիրառում են հաշվապահական հաշվառման միասնական քաղաքականություն՝ Խմբի քաղաքականությանը համահունչ:

Դուստր կազմակերպության սեփականության մասնաբաժնի փոփոխությունը առանց վերահսկողության փոփոխության հաշվառվում է որպես սեփական կապիտալի գործարք: Վնասները վերագրելի են չվերահսկող բաժնեմասին նույնիսկ, եթե դա հանգեցնում է բացասական մնացորդի:

Չվերահսկող բաժնեմասը դուստր կազմակերպության սեփական կապիտալի և զուտ արդյունքների այն մասն է, որը վերագրելի է այն բաժնեմասին, որի սեփականության իրավունքը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով չի պատկանում Խմբին: Չվերահսկող բաժնեմասը կազմում է Խմբի սեփական կապիտալի առանձին բաղադրիչ:

Խումբը գնահատում է չվերահսկող բաժնեմասը, որն իրենից ներկայացնում է ներկայիս սեփականության մասնաբաժինը և կրողին տալիս է զուտ ակտիվների նկատմամբ համամասնական իրավունք լուծարման դեպքում՝ յուրաքանչյուր առանձին գործառնության արժեքի սկզբունքով՝ հիմք ընդունելով ձեռք բերվող կազմակերպության զուտ ակտիվներում չվերահսկող բաժնեմասի համամասնությունը կամ իրական արժեքը:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ե) Համախմբման հիմունքներ (շարունակություն)

Ասոցիացված կազմակերպություններ

Ասոցիացված կազմակերպություններն այն բիզնես միավորներն են, որոնց նկատմամբ Խումբն ունի էական ազդեցություն (ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն), սակայն չունի վերահսկողություն՝ տիրապետելով քվեարկող ձայների 20-ից 50 տոկոսին: Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումները հաշվառվում են՝ կիրառելով հաշվառման բաժնեմասնակցության մեթոդը և սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնական արժեքով: Ասոցիացված ընկերության հաշվեկշռային արժեքը ներառում է գնման պահին որոշված գույքիլը՝ հանած կուտակված արժեքը կամ կորուստներ (եթե այդպիսիք կան): Ասոցիացված կազմակերպություններից ստացված շահաբաժինները նվազեցնում են ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրման հաշվեկշռային արժեքը: Ձեռքբերումից հետո ասոցիացված կազմակերպության գուտ ալկտիվներում Խմբի բաժնեմասին վերաբերող այլ փոփոխությունները ճանաչվում են հետևյալ կերպ. (ա) ասոցիացված ընկերության շահույթում կամ վնասում Խմբի մասնաբաժինը ներառվում է տվյալ տարվա համախմբված շահույթ/վնասում՝ որպես ասոցիացված կազմակերպությունների արդյունքի մաս, (բ) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում Խմբի բաժնեմասը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում՝ առանձին տողով, (գ) ասոցիացված ընկերության գուտ ալկտիվների հաշվեկշռային արժեքի՝ Խմբի բաժնեմասին վերաբերող այլ փոփոխությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ասոցիացված կազմակերպության արդյունքների մաս:

Սակայն, երբ ասոցիացված կազմակերպության վնասներում Խմբի մասնաբաժինը հավասար է կամ գերազանցում է ասոցիացված կազմակերպությունում իր ունեցած բաժնեմասին, ներառյալ ցանկացած այլ չապահովված դեբիտորական պարտքեր, Խումբն այլևս չի ճանաչում հետագա վնասները, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այն ձեռք է բերել պարտավորություններ կամ կատարել է վճարումներ ասոցիացված կազմակերպության անունից:

(ը) Արտարժույթի փոխարկում և արտարժույթային հոդվածների ներկայացում

Արտարժույթով իրականացված գործարքները սկզբնապես ճանաչվում են ֆունկցիոնալ արժույթով՝ գործարքի օրվա դրությամբ Բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ալկտիվները և պարտավորությունները՝ վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի՝ այդ օրվա դրությամբ Բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքով:

Արտարժույթի փոխարկումից ստացված օգուտները և վնասները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես փոխարժեքային տարբերություններից գուտ օգուտ/(վնաս): Տարեվերջի փոխարժեքով փոխարկում կատարելու սկզբունքը չի կիրառվում սկզբնական արժեքով գնահատվող ոչ դրամային հոդվածների նկատմամբ:

Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները, որոնք չափվում են իրական արժեքով (ներառյալ՝ բաժնային ներդրումները)՝ վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով:

Արտարժույթով իրականացվող գործարքների պայմանագրային փոխարժեքի և այդ օրվա դրությամբ Բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվության մեջ:

Խմբի կողմից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները 2016 և 2015 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	31 դեկտեմբերի 2016թ.	31 դեկտեմբերի 2015թ.
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.94	483.75
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	512.20	528.69
ՀՀ դրամ/1 ՀՓԻ (Հատուկ Փոխառության Իրավունք)	650.58	670.35

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(թ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները այն միավորներն են, որոնք ազատ փոխարկելի են նախապես հայտնի դրամական գումարների և ենթակա են արժեքի փոփոխության ոչ նշանակալի ռիսկի: Խուսմբ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ է համարում կանխիկ դրամը, բանկերում տեղաբաշխված նոստրո հաշիվները և ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված ՀՓԻ միջոցները: Միջոցները, որոնց օգտագործումը սահմանափակվում է ձևավորման պահից երեք ամսից ավելի ժամանակահատվածով, չեն հանդիսանում դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

(ժ) Ֆինանսական գործիքներ – գնահատման հիմնական պայմաններ

Խուսմբ չափում է ֆինանսական գործիքները, ինչպիսիք են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքները, վաճառքի համար մատչելի ակտիվները և ածանցյալ գործիքները, իրական արժեքով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը բացահայտված է Ծանոթագրություն 29-ում:

Իրական արժեքն այն գինն է, որը կստացվեր՝ ակտիվը վաճառելիս կամ կվճարվեր՝ պարտավորությունը փոխանցելիս չափման ամսաթվի դրությամբ շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքում: Իրական արժեքի լավագույն վկայությունն է գործող շուկայում գինը: Գործող շուկան այն շուկան է, որում ակտիվի կամ պարտավորության հետ կապված գործարքները տեղի են ունենում բավականաչափ հաճախականությամբ և ծավալով՝ շարունակական կերպով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար:

Գործող շուկայում վաճառվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը գնահատվում է որպես անհատական ակտիվի կամ պարտավորության գնանշված գնի և Խմբի կողմից պահվող քանակի արտադրյալ: Նշված սահմանումը գործում է նույնիսկ այն դեպքում, երբ շուկայում բնականոն օրական վաճառքի ծավալը բավարար չէ պահվող ծավալը կլանելու համար, և մեկ գործարքում դիրքը վաճառելու պատվերների տեղադրումը կարող է ազդեցություն ունենալ գնանշված գնի վրա: Գնահատման մեթոդները, ինչպիսիք են զեղչված դրամական հոսքերի մոդելները կամ վերջերս կատարված «անկախ կողմերի միջև գործարքների» կամ ներդրում ստացող կազմակերպությունների ֆինանսական տվյալների ստացման վրա հիմնված մոդելները, օգտագործվում են՝ որոշելու այն ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը, որոնց համար արտաքին շուկայական գնանշման տեղեկատվությունը հասանելի չէ:

Իրական արժեքի գնահատումների վերլուծությունը կատարվում է ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակի հետևյալ կերպ. (ա) մակարդակ 1՝ գնահատումներ գործող շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշված (չճշգրտված) գներով, (բ) մակարդակ 2՝ գնահատման մեթոդներ, որոնցում ակտիվի կամ պարտավորության համար բոլոր էական ելակետային տվյալները ուղղակիորեն (գներ) կամ անուղղակիորեն (գների հիման վրա ստացված) դիտարկելի են, (գ) մակարդակ 3՝ գնահատումներ, որոնք հիմնված չեն բացառապես շուկայի դիտարկելի տվյալների վրա (այն է՝ գնահատման համար անհրաժեշտ են նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Գործարքի հետ կապված ծախսումները լրացուցիչ ծախսումներն են, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական գործիքի ձեռքբերմանը, թողարկմանը կամ օտարմանը: Լրացուցիչ ծախսումը այն ծախսումն է, որը կազմակերպությունը չէր կրի, եթե գործարքը տեղի չունենար: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են գործակալներին (ներառյալ՝ որպես վաճառքի գործակալ հանդես եկող աշխատակիցներին), խորհրդատուներին, միջնորդներին վճարված գումարները և կոմիսիոն վճարները, կարգավորման գործակալությունների կողմից և արժեթղթերի փոխանակումներից գանձումները, գույքի սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ կապված հարկերը և վճարները: Գործարքի հետ կապված ծախսումները չեն ներառում պարտքի պարգևավճարներն ու զեղչերը, ֆինանսավորման ծախսումները կամ ներքին կառավարչական կամ պահպանման ծախսումները:

Ամորտիզացված արժեքը այն գումարն է, որով ֆինանսական գործիքը չափվել է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած հաշվեգրված տոկոսները և ֆինանսական ակտիվների համար՝ հանած արժեգրվման վնասի գծով ցանկացած նվազեցում: Հաշվեգրված տոկոսները ներառում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ գործարքի հետ կապված հետաձգված ծախսումների և մինչև մարման գումարը ցանկացած պարգևավճարի կամ զեղչի ամորտիզացիան՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը և հաշվեգրված տոկոսային ծախսը, ներառյալ հաշվեգրված արժեկտրոնը և ամորտիզացված զեղչը կամ պարգևավճարը (ներառյալ՝ առաջացման պահին հետաձգված վճարները, եթե կան այդպիսիք), առանձին չեն ներկայացվում, այլ ներառվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության համապատասխան հոդվածի հաշվեկշռային արժեքում:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ժ) Ֆինանսական գործիքներ – գնահատման հիմնական պայմաններ (շարունակություն)

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը համապատասխան ժամանակահատվածի կտրվածքով տոկոսային եկամտի կամ տոկոսային ծախսի բաշխման այնպիսի մեթոդ է, որը հանգեցնում է հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ կիրառվող հաստատուն պարբերական տոկոսադրույքի (արդյունավետ տոկոսադրույքի):

Արդյունավետ տոկոսադրույքը այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ որոշակի դեպքերում ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները (չներառելով ապագա արժեզրկման կորուստները) զեղչում է ճշգրիտ՝ մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գույտ հաշվեկշռային արժեքը: Արդյունավետ տոկոսադրույքը զեղչում է փոփոխական տոկոսադրույք ունեցող գործիքների դրամական միջոցների հոսքերը մինչև հաջորդ տոկոսադրույքի վերագնանշման ամսաթիվը, բացառությամբ այն պարգևավճարի կամ զեղչի, որն արտացոլում է գործիքում սահմանված լողացող տոկոսադրույքի կամ շուկայական դրույքներով չսահմանված այլ փոփոխականների նկատմամբ վարկային սպրեդը: Այդպիսի պարգևավճարները և զեղչերը ամորտիզացվում են գործիքի ակնկալվող գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում: Ներկա արժեքի հաշվարկը ներառում է պայմանագրի կողմերի միջև վճարված կամ ստացված բոլոր վճարները, որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասն են կազմում:

Սկզբնական ճանաչում

Համաձայն ՀՀՄՄ 39-ի դրույքների՝ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են համապատասխանաբար որպես ֆինանսական գործիքներ՝ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ: Ֆինանսական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, իսկ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չճանաչվող ներդրումների պարագայում՝ գումարած ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսումները: Խմբի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ և հետագայում կարող են վերադասակարգվել ստորև նշված դեպքերում:

Ճանաչման ամսաթիվ

Ֆինանսական ակտիվների բոլոր կանոնավոր գնումներն ու վաճառքներն արտացոլվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվով: Կանոնավոր կերպով գնմանը կամ վաճառքին է վերաբերում ֆինանսական ակտիվների այնպիսի գնումը կամ վաճառքը, որը պահանջում է ակտիվի մատակարարում՝ շուկայում գործող կարգավորման միջոցով կամ գործարար սովորույթով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

«Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ» դասում ներառվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող դասակարգված ֆինանսական գործիքները: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող, եթե դրանք ձեռք են բերվել կարճ ժամանակահատվածում վաճառելու նպատակով: Ածանցյալ գործիքները նույնպես դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք արդյունավետ հեջավորման գործիքներ են: Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներից եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Խումբն իր սովորական գործունեության ընթացքում արտարժույթի փոխանակման և կապիտալի շուկաներում կնքում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքների՝ ներառյալ ֆյուչերսների, ֆորվարդների և սվոպերի տարատեսակ պայմանագրեր: Այդպիսի ֆինանսական գործիքները պահվում են առևտրային նպատակով և հաշվառվում են իրական արժեքով:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ժ) Ֆինանսական գործիքներ – գնահատման հիմնական պայմաններ (շարունակություն)

Իրական արժեքները գնահատվում են գնանշված շուկայական գների կամ գնային մոդելների հիման վրա, որոնք հաշվի են առնում հիմքում ընկած գործիքի ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային գները կամ այլ գործոններ: Ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվներ, երբ իրական արժեքը դրական է և որպես պարտավորություններ, երբ այն բացասական է: Տվյալ գործիքներից առաջացող օգուտներն ու վնասները ներառվում են շահույթում կամ վնասում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից զուտ օգուտ կամ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններից զուտ օգուտ/(վնաս)՝ կախված գործիքի բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքներում պարունակվող ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե դրանց տնտեսական բնութագրերը և ռիսկերը ուղիղ կապված չեն դրանց հիմնական պայմանագրին, և հիմնական պայմանագրի չի պահվում առևտրային նպատակով կամ նախատեսված չի որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Հիմնական պայմանագրերից առանձնացված պարունակվող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են առևտրային պայուսակում իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչելով շահույթում կամ վնասում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ

Հաստատուն կամ սահմանված վճարումներով և հաստատուն մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ակտիվները, որոնք Խումբը հստակ մտադրված է և ի վիճակի է պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող: Ներդրումները, որոնք Խումբը մտադրված է պահել անորոշ ժամկետով, չեն ներառվում տվյալ դասում: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվների հետագա չափումը կատարվում է ամորտիզացված արժեքով: Օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, երբ ակտիվներն արժեզրկվում են, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում:

Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը հաստատուն կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում: Դրանք նախատեսված չեն անհապաղ կամ մոտ ապագայում վաճառքի համար և չեն դասակարգվում որպես առևտրային նպատակով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր: Այդպիսի ակտիվները ներառում են բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում միջոցներ, միջոցները ԱՄՆ-ում, վարկեր և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր, ներդրումներ՝ դասակարգված որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր: Այդպիսի ակտիվները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օգուտներն ու վնասները շահույթի կամ վնասի կազմում ճանաչվում են, երբ փոխառություններն ու դեբիտորական պարտքերը ապաճանաչվում կամ արժեզրկվում են, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում:

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվները ոչ ածանցյալ գործիք հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք նախատեսված են որպես վաճառքի համար պահվող կամ որոնք դասակարգված չեն վերը թվարկված երեք կատեգորիաներում: Սկզբնական ճանաչումից հետո վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով, ընդ որում՝ օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում մինչև ակտիվների օտարումը կամ արժեզրկումը, որի ընթացքում նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներառված կուտակված շահույթը կամ վնասը վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի: Տոկոսները, որոնք հաշվարկվել էին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի կազմում:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ժ) Ֆինանսական գործիքներ – գնահատման հիմնական պայմաններ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում

Եթե ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվ, սակայն մոտ ժամանակաշրջանում վաճառելու մտադրություն չկա, ապա այն կարող է վերադասակարգվել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներից հետևյալ իրավիճակներից մեկի դեպքում՝

- այն ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է վերոնշյալ փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր, եթե խումբը նպատակ և հնարավորություն ունի դրանք պահել մինչև տեսանելի ապագա կամ մինչև մարումը,
- առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվները կարող են վերադասակարգվել որպես վաճառքի համար մատչելի կամ մինչև մարումը պահվող ֆինանսական ակտիվներ հազվադեպ հանգամանքներում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվը, փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը համապատասխանելու դեպքում, կարող է վերադասակարգվել որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր, եթե խումբը նպատակ և հնարավորություն ունի պահել դրանք մինչև տեսանելի ապագա կամ մինչև մարումը:

Ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են իրենց իրական արժեքով վերադասակարգման ամսաթվի դրությամբ: Ցանկացած շահույթ կամ վնաս, որը ճանաչվել է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, չի հակադարձվում: Վերադասակարգման ամսաթվով ճանաչված ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը դառնում է նրա նոր ինքնարժեք կամ ամորտիզացված արժեք:

Ներգրավված փոխառու միջոցներ

Թողարկված ֆինանսական գործիքները կամ դրանց բաղկացուցիչները դասակարգվում են որպես պարտավորություններ, եթե պայմանագրային համաձայնության արդյունքում խումբն ունի պարտավորություն փոխանցել դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ կամ այլ կերպ կատարելու պարտավորությունները, բացի դրամական միջոցների՝ հաստատուն գումարով կամ այլ ֆինանսական ակտիվներով սեփական բաժնային գործիքների հաստատուն քանակով փոխարինելը: Նման գործիքները ներառում են ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդները և հաշիվների մնացորդները, պարտավորությունները Կառավարության հանդեպ, պարտավորությունները ԱՄՀ-ի հանդեպ, այլ փոխառու միջոցները, թողարկված պարտատոմսերը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով: Պարտավորության ապաճանաչման դեպքում, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում, եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Ջրոյական տոկոսադրույթով վարկերի հաշվառում

Խմբի կողմից միջազգային ֆինանսական հաստատություններից Ջրոյական տոկոսադրույթով ստացված միջոցների օգուտը դիտարկվում է հաշվառվում է որպես պետական շնորհ: Ջրոյական տոկոսադրույթով օգուտը չափվում է որպես ստացված միջոցների իրական արժեքի և միջոցների սկզբնական ճանաչման ամսաթվի դրությամբ ստացված և որպես հետաձգված եկամուտ ճանաչված մուտքերի միջև տարբերություն: Հետաձգված եկամտի գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում այն ժամանակաշրջանում, որում խումբը՝ որպես ծախս է ճանաչում համապատասխան ծախսումները: Կատարվում է շնորհին վերաբերող եկամուտի չափով նվազեցում՝ համապատասխան ծախսը ներկայացնելիս:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(ժ) Ֆինանսական գործիքներ – գնահատման հիմնական պայմաններ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մասը, կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը) ապաճանաչվում է, երբ՝

- ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտվում է.
- Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն, ինչպես նաև
- Խումբը կամ (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Խումբը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և ո՛չ փոխանցել ու ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, ինչպես նաև չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ակտիվը ճանաչվում է Խմբի շարունակվող մասնակցության չափով:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և Խմբից պահանջվող փոխհատուցման առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված և/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ պահուստներ), Խմբի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով թողարկված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ պահուստներ), երբ Խմբի շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորությունը ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղարկվում կամ դադարում է:

Եթե փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքը փոխարինվում է մեկ այլ պարտքային գործիքով, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են կամ եթե կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, այդպիսի փոխարինումը կամ փոփոխությունը հանգեցնում է այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ձևակերպվում է շահույթում կամ վնասում:

(հ) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում՝ արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Հաշվանցման այդպիսի իրավունքը (ա) չպետք է պայմանավորված լինի ապագա իրադարձությամբ և (բ) պետք է իրավաբանորեն կիրառելի լինի հետևյալ բոլոր հանգամանքներում. (i) բնականոն գործունեության ընթացքում, (ii) դեֆոլտի դեպքում և (iii) անվճարունակության կամ սնանկության դեպքում:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(լ) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով («ոեպո») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ:

Արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր», իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը՝ ֆինանսական և այլ հաստատությունների նկատմամբ պարտավորությունների կազմում: Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային ծախս և ճանաչվում է հետգնման պայմանագրի գործողության ընթացքում:

Հետգնման պայմանագրերի ներքո («հակադարձ ոեպո պայմանագրեր») արժեթղթերի ձեռքբերման համար վճարված միջոցները գրանցվում են որպես բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ: Վաճառքի և հետգնման գնի միջև տարբերությունը՝ ճշտված տոկոսադրույքով և գործընկերոջ կողմից ստացվող շահաբաժնի եկամտով, դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեկշռվում է ոեպո պայմանագրերի ողջ գործողության ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(խ) Փոխառության տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերը, որոնք փոխառության են տրվել գնորդներին, շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում: Փոխառությամբ ներգրավված արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում միայն երրորդ անձանց վաճառքի դեպքում: Այս դեպքում առքուվաճառքի գործարքները հաշվառվում են շահույթում կամ վնասում՝ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներից գուտ շահույթի կազմում: Այդպիսի արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող պարտավորություններում:

(ծ) Շրջանառության մեջ գտնվող թղթադրամներ և մետաղադրամներ

Բանկի կողմից թողարկված շրջանառության մեջ գտնվող թղթադրամները և մետաղադրամները ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլվում են անվանական արժեքով՝ որպես պարտավորություն դրանց տիրապետողների հանդեպ: Թղթադրամների տպագրման և մետաղադրամների հատման ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում դրանց կատարման պահին:

(կ) Դրամագիտական արժեքներ

Դրամագիտական արժեքները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Դրամագիտական արժեքների ինքնարժեքը որոշվում է «առաջին մուտք, առաջին ելք» սկզբունքով և ներառում է մետաղադրամների ձեռքբերման ծախսումները և նրանց ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսումներ: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները: Վաճառքի ժամանակ գնահատված վաճառքից՝ մուտքերի գումարը ճանաչվում է որպես եկամուտ ընթացիկ տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, իսկ հաշվեկշռային արժեքի գումարը ճանաչվում է որպես ծախս ընթացիկ տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

(հ) Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Այդ գումարը ներառում է սարքավորման փոխարինման ժամանակ կատարված ծախսերը, եթե դրանք բավարարում են ճանաչման չափանիշներին: Նմանապես, խոշոր կապիտալ ներդրումներ կատարելիս, ծախսը ներառվում է հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի մեջ որպես փոխարինում, եթե ճանաչման չափանիշները բավարարված են:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(հ) Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

Երբ հիմնական միջոցի նշանակալի մասերը անհրաժեշտ է պարբերաբար փոխարինել, Խումբը ճանաչում է նման մասերը՝ որպես առանձին ակտիվներ իրենց հատուկ օգտակար ծառայության ժամկետներով և համապատասխանաբար հաշվարկում է մաշվածություն:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված բոլոր ծախսումները շահույթում կամ վնասում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

Սկզբնապես ճանաչված հիմնական միջոցի միավոր և ցանկացած էական մաս ապաճանաչվում է օտարման դեպքում, և երբ ակտիվի օգտագործումից կամ օտարումից ոչ մի տնտեսական օգուտ չի ակնկալվում: Ակտիվի ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտ կամ վնաս (հաշվարկված որպես օտարումից զուտ մուտքերի/հատույցների և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն) ներառվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ակտիվն ապաճանաչվում է:

Մաշվածություն

Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի օգտագործման համար մատչելի դառնալու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության հետևյալ ժամկետների ընթացքում.

	2016թ.	2015թ.
Հող և շենքեր		
– Շենքեր	30-80 տարի	30-80 տարի
– Շենքերի սպասարկման համակարգեր	3-20 տարի	3-15 տարի
Ցանցեր, համակարգչային և այլ սարքավորումներ	2-15 տարի	2-20 տարի
Փոխադրամիջոցներ	5 տարի	5 տարի

Ակտիվի մնացորդային արժեքը ակտիվի այն մոտավոր գումարն է, որը Խումբը ներկայումս կստանա ակտիվի օտարումից՝ հանած ակտիվի օտարման գնահատված ծախսերը, եթե ակտիվը արդեն լինելու իր օգտակար ծառայության վերջին սպասվող տարիքին և պայմաններում: Ակտիվների մնացորդային արժեքները և օգտակար ծառայության ժամկետները վերանայվում և, եթե անհրաժեշտ է, փոփոխվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(ձ) Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության մեջ դասակարգվում են որպես «վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ», եթե դրանց հաշվեկշռային արժեքը փոխհատուցվելու է հիմնականում վաճառքի գործարքի միջոցով՝ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում: Ակտիվը «վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվ» դասակարգվելու համար պետք է բավարարի հետևյալ բոլոր պայմաններին. ա) ակտիվը իր ներկա վիճակում պետք է պատրաստ (մատչելի) լինի անմիջապես վաճառքի համար, բ) Խմբի ղեկավարությունը պետք է ձեռնարկի գնորդ գտնելու և վաճառքի պլանը կատարելու ակտիվ ծրագիր, գ) ակտիվը ողջամիտ գնով պետք է ակտիվորեն առաջարկվի շուկայում, դ) պետք է ակնկալվի, որ մեկ տարվա ընթացքում վաճառքը կբավարարի որպես ավարտված վաճառք ճանաչվելու պայմաններին, ե) պլանն ավարտին հասցնելու համար անհրաժեշտ գործողությունները պետք է ցուցանշեն, որ պլանում նշանակալի փոփոխությունների կատարումը կամ պլանի դադարեցումը հավանական չէ: Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվները չափվում են իրենց հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքի և վաճառքի գծով ծախսումների տարբերությունից նվազագույնով: Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվների համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(դ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները ներառում են համակարգչային ծրագրերն ու լիցենզիաները: Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ձեռքբերման արժեքով: Ձեռնարկատիրական միավորման արդյունքում ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվների արժեքը ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ դրանց իրական արժեքն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և ճանաչումից և արժեզրկումից կուտակված վնասները: Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները ամորտիզացվում են գծային մեթոդով օգտակար ծառայության ընթացքում, որը կազմում է 1-7 տարի, և գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից, երբ առկա են արժեզրկման հայտանիշեր:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում դրանց կատարման պահին:

(ճ) Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորվածություններ. Խումբը՝ որպես վարձակալ

Ակտիվի այն վարձակալությունը, որով չի նախատեսվում վարձատուից Խմբին ակտիվի սեփականության հետ կապված գործնականորեն բոլոր ռիսկերի և հատույցների փոխանցում, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության վճարները ճանաչվում են գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում որպես այլ գործառնական ծախսեր:

(մ) Արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Խումբը իրականացնում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի՝ արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշերի գնահատում: Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում է արժեզրկված միայն այն դեպքում, եթե կա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, որպես ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվից կամ ակտիվների խմբից ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել: Արժեզրկումից առաջացած վնասի օբյեկտիվ հայտանիշը կարող է ներառել վարկառուի կամ վարկառուների խմբի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների խախտումների առկայությունը, այն հավանականությունը, որ տեղի կունենա սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում, ինչպես նաև դիտարկվող շուկաներից տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափերի նվազման վերաբերյալ, օրինակ՝ ժամկետանց վճարումների մակարդակի փոփոխություն կամ տնտեսական պայմանների փոփոխություն, որոնք հարաբերակցվում են վճարման պարտավորությունների խախտումների հետ:

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ

Ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված այն միջոցների համար, որոնց հաշվառումն իրականացվում է ամորտիզացված արժեքով, Խումբն ի սկզբանե գնահատում է արժեզրկված լինելու հայտանիշները անհատապես՝ էական ակտիվների համար կամ խմբային՝ բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն համարվում: Եթե Խումբը որոշում է, որ անհատապես գնահատված ֆինանսական ակտիվի համար չկա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, անկախ այն հանգամանքից, էական է այն, թե ոչ, ապա այդ ակտիվը ներառում է համանման վարկային ռիսկերի բնութագրեր ունեցող ֆինանսական ակտիվների խմբում և գնահատում է դրանց արժեզրկված լինելը խմբային հիմունքով: Ակտիվները, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է անհատական հիմունքով և որոնց նկատմամբ ճանաչվում են արժեզրկումից վնասներ, չպետք է գնահատվեն խմբային հիմունքով:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(մ) Արժեզրկում (շարունակություն)

Արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշերի առկայության դեպքում արժեզրկումից վնասը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթով գեղջված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ դեռևս չկրած ապագա արժեզրկման կորուստների) ներկա արժեքի տարբերությունը: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, իսկ արժեզրկումից ծախսն արտացոլվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվության մեջ: Տոկոսային եկամուտը հաշվեզրկում է ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթով: Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցները, համապատասխան պահուստների հետ միասին, դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար և երբ բոլոր գրավներն իրացվել են կամ փոխանցվել խմբին: Եթե հաջորդող տարվա ընթացքում գնահատված արժեզրկման ծախսն ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսն ավելացվում կամ նվազեցվում է՝ ճշգրտելով պահուստի գումարը: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում որպես եկամուտ:

Հնարավոր ապագա դրամական հոսքերի բերված արժեքը գեղջվում է ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթով: Եթե ֆինանսական գործիքը տրամադրված է լողացող տոկոսադրույթով, ապա արժեզրկումից վնասների չափման նպատակով գեղջվման դրույթաչափը կլինի ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույթը: Գրավով ապահովված ֆինանսական ակտիվների ապագա հոսքերի ներկա արժեքի հաշվարկը հիմնվում է այն դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարող են ստացվել գրավի իրացումից, նվազեցված գրավի ձեռքբերման և օտարման ծախսումներով՝ անկախ իրացման հավանականությունից:

Ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմքով, որոշվում են ակտիվների գծով կրած վնասների պատմական վիճակագրության հիման վրա, որի գծով պարտքային ռիսկի բնութագրիչները համարժեք են համանման ակտիվների խմբի բնութագրիչներին: Պատմական վիճակագրական շարքերը ճշգրտվում են ընթացիկ շուկայական իրավիճակը արտացոլելու համար՝ բացառելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում ընկած այն շուկայական պայմանների ազդեցությունը, որոնք տվյալ ժամանակաշրջանում գոյություն չունեն, և արտացոլելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում չընդգրկված շուկայական նոր պայմանները: Ապագա դրամական հոսքերում գնահատման փոփոխությունները արտացոլում և համապատասխանում են դիտարկվող շուկաներում յուրաքանչյուր տարվա տեղեկատվության փոփոխությանը (օրինակ, գործազրկության մակարդակի փոփոխություն, անշարժ գույքի գներ, ապրանքների գներ, վճարունակության կարգավիճակ կամ այլ գործոններ, որոնք վկայում են խմբի կրած վնասների և դրանց չափի մասին): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են խմբի կողմից՝ վնասների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

Միջև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ

Միջև մարման ժամկետը պահվող ակտիվները խումբը գնահատում է անհատականորեն, եթե առկա են արժեզրկման հայտանիշեր: Եթե արժեզրկման հետևանքով վնասի առկայության օբյեկտիվ հայտանիշեր կան, վնասի արժեքը հաշվարկվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և հետագայում ակնկալվող դրամական հոսքերի ներկա բերված արժեքի տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը պակասեցվում է, և վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե որևէ տարվա ընթացքում արժեզրկումից ակնկալվող վնասի գումարը նվազում է արժեզրկումը ճանաչելուց հետո տեղի ունեցած իրադարձությունների հետևանքով, նախկինում հաշվառված գումարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես եկամուտ:

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ խումբը գնահատում է վաճառքի համար մատչելի ակտիվների կամ ներդրումների կամ դրանց խմբի արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշերի առկայությունը:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(մ) Արժեզրկում (շարունակություն)

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնային ներդրումների արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներից է ներդրման իրական արժեքի նշանակալի կամ էական նվազումը՝ սկզբնական արժեքից: Երբ կա արժեզրկման հայտանիշ, կուտակված վնասը, որը գնահատվում է որպես ձեռքբերման գնի և ներկա իրական արժեքի միջև տարբերություն՝ հանած նախկինում շահույթում կամ վնասում ճանաչված՝ այդ ներդրման գծով արժեզրկման կորուստները, վերադասակարգվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից շահույթի կամ վնասի կազմ: Բաժնային ներդրումների արժեզրկման գծով վնասները չեն հակադարձվում շահույթի կամ վնասի միջոցով, դրանց իրական արժեքի ավելացումները արժեզրկումից հետո ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված պարտքային գործիքների արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության գնահատումը իրականացվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների նման: Ապագա տոկոսային եկամուտը հաշվեզրկում է՝ օգտագործելով այն դրույքաչափը, որն արժեզրկման վնասներն արտացոլելու նպատակով կիրառվել է ապագա դրամական հոսքերի զեղչման ժամանակ:

Տոկոսային եկամուտը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե հաջորդող տարվա ընթացքում պարտքային գործիքի իրական արժեքն աճում է այնպիսի իրադարձությունների պատճառով, որոնք տեղի են ունեցել արժեզրկման գծով վնասները շահույթում կամ վնասում ճանաչվելուց հետո, ապա նախկինում արժեզրկման գծով ծախսը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Խումբը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատում է, արդյոք, առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե առկա է այդպիսի հայտանիշ կամ երբ անհրաժեշտ է իրականացնել ակտիվի տարեկան արժեզրկման ստուգում, ապա Խումբը գնահատում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

Ակտիվի փոխհատուցվող գումարն ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի համար անհրաժեշտ ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է, և որոշվում է առանձին ակտիվի համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվը չի առաջացնում դրամական միջոցների ներհոսքեր, որոնք մեծապես անկախ են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից: Այն դեպքում, երբ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է վերջինիս փոխհատուցվող գումարը, ակտիվը համարվում է արժեզրկված և արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Օգտագործման արժեքի գնահատման ժամանակ դրամական միջոցների գնահատված հոսքերը զեղչվում են ներկա արժեքի՝ օգտագործելով զեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ փողի արժեքի և տվյալ ակտիվին հատուկ ռիսկերի ընթացիկ շուկայական գնահատումները՝ առանց հաշվի առնելու հարկային ազդեցությունը:

Ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում և հակադարձվում են միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի, առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

(յ) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք, իսկ պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

(ն) Հարկում

Բանկն ազատված է բոլոր հարկերից և տուրքերից, բացառությամբ ապրանքների ներմուծման համար մաքսային սահմանին վճարման ենթակա հարկերից, մաքսատուրքերից և մաքսավճարներից: Միաժամանակ Բանկը հանդես է գալիս որպես հարկային գործակալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Խմբի դուստր կազմակերպությունները Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն հաշվարկում են շահութահարկ և այլ հարկեր ու տուրքեր:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(շ) Թողարկված կապիտալ

Թողարկված կապիտալը Բանկի կանոնադրական կապիտալն է, որը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության սեփականությունը և չի կարող գրավադրվել, բռնագանձվել կամ որևէ այլ կերպ օտարվել Հայաստանի Հանրապետության պարտավորությունների դիմաց:

Համաձայն Օրենքի 11.4 հոդվածի՝ Խմբի վնասը պահուստների հանրագումարը գերազանցելու դեպքում Կառավարության կողմից տրամադրվող անտոկոս հասարակ մուրհակը ճանաչվում է որպես Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ Խմբի կապիտալում:

(ո) Շահույթի բաշխում

Խմբի շահույթը, որը որոշվում է վերջինիս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին հրապարակումից հետո, բաշխվում է հետևյալ կերպ.

- շահույթի 20%-ն ուղղվում է գլխավոր պահուստի համալրմանը՝ մինչև դրա ընդհանուր չափը կազմի առկա դրամական զանգվածի 25%-ը,
- մասհանումներ պետք է կատարվեն՝ Կառավարության կողմից նախկինում Բանկին տրամադրված մուրհակի մարման ծախսերը ծածկելու նպատակով:

Նշված մասհանումները կատարելուց հետո Խմբի ստացված շահույթի մնացորդը փոխանցվում է պետական բյուջե:

Պետական բյուջե վճարման ենթակա Խմբի շահույթի հաշվարկի մեջ չեն ընդգրկվում ռսկու, հատուկ փոխառության իրավունքների, արտաթոյսների և դրանցով արտահայտված արժեքների վերագնահատումից և ձեռքբերումից առաջացած եկամուտների և ծախսերի դրական տարբերությունը՝ ճշգրտված նախորդ ժամանակաշրջանների բացասական արդյունքների հատուցմանն ուղղված գումարների չափով:

2016 թվականին Խումբը վերանայել է շահույթի բաշխման ներկայացման վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը՝ առավել պատշաճ ներկայացում ապահովելու նպատակով: Խումբը ներկայացնում է Կառավարության՝ նախկինում թողարկված մուրհակի մարման գծով մասհանումները որպես բաշխում «Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ» հաշվից (նախկինում՝ «կուտակված վնաս» հաշվից):

(յ) Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, այլ բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պարտավորության մարման հետ կապված միջոցների արտահոսքը համարվում է քիչ հավանական: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, սակայն բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

(պ) Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Բոլոր այն ֆինանսական գործիքների համար, որոնք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, և բոլոր տոկոսային եկամուտ բերող ֆինանսական գործիքների համար, որոնք դասակարգված են որպես վաճառքի համար մատչելի, տոկոսային եկամուտն ու ծախսը հաշվառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքով, որի միջոցով ակնկալվող ապագա դրամական վճարումները կամ ներհոսքերը ֆինանսական գործիքի ենթադրվող ողջ օգտագործման ժամանակահատվածում կամ ավելի կարճ ժամանակահատվածում, որտեղ այն կիրառելի է, ճշգրտորեն բերվում են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության գույտ հաշվեկշռային արժեքին: Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի գծով բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ ժամկետից շուտ մարման իրավունքը) և կոմիսիոն կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են գործիքի հետ և որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մաս են կազմում, սակայն հաշվի չեն առնվում ապագա վնասները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքները ճշգրտվում են Խմբի կողմից վճարումների կամ մուտքերի գնահատման վերանայման դեպքում: Ճշգրտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփում (շարունակություն)

(պ) Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր (շարունակություն)

Երբ ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի ճանաչված արժեքը նվազել է արժեզրկման կորուստների արդյունքում, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ օգտագործելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ կիրառելով նոր հաշվեկշռային արժեքը:

ջ) Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Տվյալ ժամանակաշրջանում ծառայությունների մատուցման արդյունքում վաստակված միջնորդավճարները հաշվեգրվում են այդ ժամանակահատվածի ընթացքում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ հրապարակվել են, սակայն դեռևս ուժի մեջ չեն որոշակի նոր ստանդարտներ, գոյություն ունեցող ստանդարտների փոփոխություններ կամ մեկնաբանություններ: Խումբը ժամկետից շուտ չի ընդունել նոր ստանդարտները:

Ղեկավարությունն ակնկալում է, որ բոլոր հրապարակված ստանդարտներն ու փոփոխությունները կներառվեն Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ՝ սկսած դրանց ուժի մեջ մտնելու ամսաթվից հետո սկսվող առաջին ժամանակաշրջանից: Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն նոր ստանդարտների, փոփոխությունների և մեկնաբանությունների վերաբերյալ, որոնք, ըստ ղեկավարության գնահատման, կիրառելի են Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների նկատմամբ: Մի շարք այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ են հրապարակվել, որոնք էական ազդեցություն չունեն Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (փոփոխվել է 2014 թվականի մայիսին և ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար):

2014 թ. հուլիսին ՀՀՄՍԽ-ն թողարկեց ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի վերջնական տարբերակը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքներին վերաբերող նախագծի բոլոր փուլերն ու փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ին՝ «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը», և ՖՀՄՍ 9-ի բոլոր նախկին տարբերակներին: Ստանդարտը ներկայացնում է դասակարգման, չափման, ինչպես նաև արժեզրկման և հեջավորման հաշվառման նոր պահանջներ:

Դասակարգման և չափման տեսանկյունից, նոր ստանդարտը կպահանջի գնահատել բոլոր ֆինանսական գործիքները, բացի բաժնային գործիքներում ներդրումներից և ածանցյալ գործիքներից, համակցված մոտեցման հիման վրա՝ ելնելով ընկերության ակտիվները կառավարելու բիզնես մոդելի և գործիքների դրամական հոսքերի բնութագրից: ՀՀՄՍ 39-ի չափման կատեգորիաները կփոխարինվեն հետևյալ կատեգորիաներով. իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող, և ամորտիզացված արժեքով չափվող գործիքներ: ՖՀՄՍ 9-ը նաև թույլ կտա ընկերություններին շարունակել դասակարգել (առանց հետագա վերադասակարգման հնարավորության) իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող, և ամորտիզացված արժեքով չափվող գործիքների սահմանմանը համապատասխանող գործիքները որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա վերացնում կամ էապես նվազեցնում է չափման կամ ճանաչման անհետևողականությունը: Առևտրական նպատակով չպահվող բաժնային գործիքներում ներդրումները կարող են դասակարգվել (առանց հետագա վերադասակարգման հնարավորության) որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող գործիքներ, առանց օգուտների կամ վնասների հետագա վերադասակարգման ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ֆինանսական պարտավորությունների հաշվառման ՀՀՄՍ 39-ի պահանջները էապես չեն փոխվի:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ (շարունակություն)

ՖՀՄՄ 9-ը նաև հիմնովին կփոխի վարկերի արժեզրկման նկատմամբ մոտեցումը: Ստանդարտը կփոխարինի ՀՀՄՄ 39-ի՝ կրած վնասների մոտեցումը ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱԳՎ) մոտեցմամբ: Խմբից կպահանջվի ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստ ճանաչել բոլոր վարկերի և պարտքային ֆինանսական գործիքների համար, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ինչպես նաև վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի համար: Պահուստը գնահատվում է ակնկալվող վարկային կորուստների հիման վրա՝ կապված հաջորդ տասներկու ամիսների ընթացքում դեֆոլտի հավանականության հետ: Այն դեպքերում, երբ գործիքի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի էական աճ, պահուստը գնահատվում է ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում դեֆոլտի հավանականության հիման վրա:

ՖՀՄՄ 9-ը ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառությունը թույլատրվում է: Ստանդարտը կիրառվում է հետընթաց կարգով, սակայն համեմատական տեղեկատվության վերահաշվարկ չի պահանջվում: Կիրառման ազդեցությունը անցման ամսաթվին (2018թ. հունվարի 1) կգրանցվի չբաշխված շահույթում: ՖՀՄՄ 9-ի կիրառումն ազդեցություն կունենա Խմբի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վրա, սակայն ազդեցություն չի ունենա Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման վրա: Խումբն ակնկալում է, որ ՖՀՄՄ 9-ը նշանակալի ազդեցություն կունենա իր կապիտալի վրա: Այդ ազդեցության չափը որոշելու համար Խմբին անհրաժեշտ է կատարել ավելի մանրամասն վերլուծություն, որը հաշվի կառնի ամբողջ հիմնավորված և կիրառելի տեղեկությունը՝ ներառյալ հեռանկարային տարրեր:

ՖՀՄՄ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» (հրապարակվել է 2014 թվականի մայիսին և ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար)

2014 թվականի մայիսին ՀՀՄՄԽ-ն հրապարակել է «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ՖՀՄՄ 15-ը, որն ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ վաղաժամկետ կիրառման հնարավորությամբ: ՖՀՄՄ 15-ը սահմանում է հասույթի ճանաչման սկզբունքները և կիրառելի է լինելու հաճախորդների հետ բոլոր պայմանագրերի համար: Սակայն, տոկոսային եկամուտները և միջնորդավճարները, որոնք ֆինանսական գործիքների և վարձակալության անբաժան մասն են կազմում, կշարունակեն գտնվել ՖՀՄՄ 15-ի շրջանակներից դուրս և կկարգավորվեն այլ կիրառելի ստանդարտներով (օր.՝ ՖՀՄՄ 9 և ՖՀՄՄ 16՝ «Վարձակալություն»):

Ստանդարտի համաձայն հասույթը պետք է ճանաչվի, երբ ապրանքներն ու ծառայությունները փոխանցվել են, այն փոխհատուցման գումարի չափով, որի նկատմամբ իրավունքը ընկերությունն ակնկալում է ստանալ այդ ապրանքների և ծառայությունների փոխանցման դիմաց:

Խումբը չի նախատեսում ՖՀՄՄ 15-ի վաղաժամկետ ընդունում և ներկայումս գնահատում է դրա ազդեցությունը:

ՖՀՄՄ 16 «Վարձակալություն» (հրապարակվել է 2014 թվականի հունվարին և ուժի մեջ է մտնում 2019 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար)

ՀՀՄՄԽ-ն հրապարակել է ՖՀՄՄ 16 «Վարձակալություն» վարձակալության հաշվառման նոր ստանդարտը 2016թ. հունվարին: Նոր ստանդարտը զգալիորեն չի փոխում վարձակալության հաշվառումը վարձատուների համար: Սակայն, այն պահանջում է վարձակալներին ճանաչել վարձակալությունների մեծ մասը իրենց հաշվապահական հաշվեկշռում որպես վարձակալության գծով պարտավորություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտագործման իրավունքի հետ մեկտեղ:

Վարձակալները պետք է կիրառեն միասնական մոդել բոլոր ճանաչված վարձակալությունների համար, բայց հնարավորություն կունենան չճանաչել կարճաժամկետ վարձակալությունները և ցածր արժեք ունեցող ակտիվների վարձակալությունը: Ընդհանուր առմամբ, շահույթի կամ վնասի ճանաչման կարգը նման է այսօրվա ֆինանսական վարձակալության հաշվառմանը՝ շահույթ կամ վնասում տոկոսային եկամտի և մաշվածության առանձին ճանաչմամբ:

ՖՀՄՄ 16 ուժի մեջ է մտնում 2019 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է, պայմանով, որ հասույթի նոր ստանդարտ ՖՀՄՄ 15-ը կիրառվում է նույն օրը: Խումբը չի նախատեսում ՖՀՄՄ 16 վաղաժամկետ ընդունում և ներկայումս գնահատում է դրա ազդեցությունը:

3. Հաշվապահական հաշվառման նոր հրապարակումներ (շարունակություն)

Չիրացված վնասների համար հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչումը. Փոփոխություններ ՀՀՄՄ 12-ում (թողարկվել են 2016թ. հունվարին և ուժի մեջ են մտնում 2017 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար)

2016թ. հունվարին, փոփոխություններ հրապարակելով ՀՀՄՄ 12-ում, ՀՀՄՄ-ն հստակեցրեց ֆինանսական հաշվառման նպատակով իրական արժեքով չափվող, սակայն հարկային հաշվառման նպատակով սկզբնական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների գծով հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվառման պահանջները: Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՄ 7-ի փոփոխություններ. Նախաձեռնություն տեղեկատվության բացահայտման ոլորտում (թողարկվել են 2016թ. հունվարի 29-ին և ուժի մեջ են մտնում 2017 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար))

2016թ. հունվարին ՀՀՄՄ-ն հրապարակեց «Հաշվետվություն դրամական միջոցների հոսքերի մասին» ՀՀՄՄ 7-ում փոփոխություններ՝ նպատակ ունենալով բարելավել ֆինանսավորման գործունեության բացահայտումները և օգնել օգտագործողներին ավելի լավ հասկանալ հաշվետու ընկերության իրացվելիության դիրքերը: Ըստ նոր պահանջների՝ ընկերությունները պետք է բացահայտեն տեղեկատվություն ֆինանսավորման գործունեության հետևանքով իրենց ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխությունների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոփոխությունները դրամական հոսքերից և ոչ-դրամական հոգվածներից (օր.՝ օգուտ և վնաս արտարժույթի փոփոխությունից): Փոփոխությունը ուժի մեջ է մտնում 2017թ. հունվարի 1-ից: Խումբը ներկայումս գնահատում է փոփոխության ազդեցությունը իր համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4. Տոկոսային եկամուտ

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Տոկոսային եկամուտ արտարժույթով արտահայտված ակտիվների գծով		
Նոստրո հաշիվներ	461,374	121,076
Մինչև մարումը պահվող ակտիվներ	294,654	296,485
Ժամկետային ավանդներ	264,119	157,314
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	2,394	784
Այլ	10,843	49,582
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ արտարժույթով արտահայտված ակտիվների գծով	1,033,384	625,241
Տոկոսային եկամուտ տեղական արժույթով արտահայտված ակտիվների գծով		
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ	21,314,286	35,031,817
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	2,348,798	2,243,747
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ տեղական արժույթով արտահայտված ակտիվների գծով	23,663,084	37,275,564
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	24,696,468	37,900,805

5. Տոկոսային ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ.	2015թ.
Տոկոսային ծախս արտարժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով		
Այլ փոխառություններ	2,074,742	1,362,662
Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	1,270,377	1,137,224
Այլ	-	1,867
Ընդամենը տոկոսային ծախս արտարժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով	3,345,119	2,501,753
Տոկոսային ծախս տեղական արժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով		
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության հանդեպ (Ծնթգ. 27)	5,431,734	10,008,453
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	846,537	240,398
Թողարկված պարտատոմսեր	511,061	357,806
Այլ	94,878	85,660
Ընդամենը տոկոսային ծախս տեղական արժույթով արտահայտված պարտավորությունների գծով	6,884,210	10,692,317
Ընդամենը տոկոսային ծախս	10,229,329	13,194,070

6. Զուտ (վնաս)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ.	2015թ.
Զուտ (վնաս)/օգուտ արտարժույթի վերագնահատումից	(2,883,382)	2,747,923
Զուտ օգուտ սփոթ գործարքներից	235,859	874,507
Ընդամենը զուտ (վնաս)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	(2,647,523)	3,622,430

Դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից ստացված զուտ (վնասի)/օգուտի կազմում ներառված է 1,874,640 հազ. ՀՀ դրամ գումարով արտարժույթի վերագնահատումից զուտ վնասը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով (2015թ.՝ 3,509,024 հազ. ՀՀ դրամի զուտ վնաս):

7. Զուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ.	2015թ.
Զուտ օգուտ/(վնաս) Կառավարության հետ կնքված ֆորվարդ պայմանագրից (Ծնթգ. 27)	547,349	(978,171)
Զուտ օգուտ/(վնաս) սեփական կառավարման ներքո ֆյուչերսային պայմանագրերի գծով	90,294	(984,393)
Զուտ վնաս սվոփ պայմանագրերից	-	(363,876)
Ընդամենը զուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից	637,643	(2,326,440)

2007թ. հունվարի 5-ին Կառավարության հետ կնքված պայմանագրի համաձայն Բանկը պարտավորվել է փոխարկել պետական բյուջեի հիմնական արտարժույթային մուտքերն ու ելքերը Կառավարության բյուջետային ուղերձում տվյալ տարվա համար սահմանված փոխարժեքներով, ինչը հիմք է հանդիսանում «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի մասին» օրենքում ցուցանիշների հաշվարկման համար: Արտարժույթի փոխանակման այդպիսի գործարքներից օգուտը կամ վնասը Բանկը հաշվառում է որպես ածանցյալ գործիքներից ֆինանսական արդյունք:

8. Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ.	2015թ.
Զուտ օգուտ սեփական կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա արժեթղթերի գծով (բացառությամբ արտարժույթի վերագնահատման*)	3,684,946	1,406,599
Զուտ օգուտ հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվների գծով (բացառությամբ արտարժույթի վերագնահատման*)	522,643	290,126
Զուտ օգուտ ՀՀ պետական արժեթղթերից	292,002	213,702
Հավատարմագրային կառավարման գծով վճարներ (բացառությամբ արտարժույթի վերագնահատման*)	(178,377)	(181,376)
Ընդամենը զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից	4,321,214	1,729,051

*Վերը նշված ֆինանսական գործիքների գծով արտարժույթի վերագնահատման արդյունքը ներառված է «Զուտ (վնաս)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից» հոդվածում (Ծնթգ. 6):

9. Այլ եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ.	2015թ.
Ֆինանսական գործակալության վճար	898,319	1,379,925
Դրամագիտական արժեքներ	495,206	607,117
Այլ	2,182,491	2,310,962
Ընդամենը այլ եկամուտ	3,576,016	4,298,004

Ֆինանսական գործակալության վճարն իրենից ներկայացնում է Բանկի՝ որպես Կառավարության գործակալի կողմից ստացված վճար՝ գործակալության պայմանագրերի համաձայն: Հիմք ընդունելով գործակալության պայմանագրերի դրույթները՝ Բանկը վարկեր է տրամադրում առևտրային բանկերին և այլ ֆինանսական հաստատություններին:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում «Այլ» տողում ներառված է 1,876,354 հազ. ՀՀ դրամ գումարը, որը ներկայացնում է Բանկի երկու դուստր կազմակերպությունների հասույթը, որոնք տրամադրում են կանխիկի հավաքագրման և պլաստիկ քարտերով վճարումների ծառայություններ (2015թ.՝ 1,764,297 հազ. ՀՀ դրամ):

10. Թղթադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ.	2015թ.
Տարվա ընթացքում վաճառված դրամագիտական արժեքների թողարկման ծախսեր	466,148	487,998
Թղթադրամների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր	300	1,773,953
Ընդամենը թղթադրամների, դրամագիտական արժեքների թողարկման և մետաղադրամների հատման ծախսեր	466,448	2,261,951

11. Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ.	2015թ.
Աշխատակիցների հատուցումներ, վերապատրաստման ծախսեր և հարակից վճարներ	8,743,184	8,115,218
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	4,943,278	4,798,352
Վերանորոգում և տեխնիկական սպասարկում	1,862,214	1,764,893
Կրթություն, հետազոտություն և նոր ծրագրերի մշակում	1,315,819	204,030
Վճարահաշվարկային համակարգի զարգացման և սպասարկման ծախսեր	482,651	399,446
Անվտանգության և ապահովագրական ծախսեր	443,721	441,635
Մասնագիտական ծառայություններ	353,809	192,686
Բազելյան կոմիտեի պահանջների իրագործման ծախսեր	321,570	306,682
Այլ	2,538,312	2,474,436
Ընդամենը այլ ծախսեր	21,004,558	18,697,378

2016թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարիների ընթացքում «Այլ» տողում ներառված ծախսերը ներկայացնում են բաժանորդագրության վճարներ, ինչպես նաև ներկայացուցչական, տպագրման, կապի ապահովման, կոմունալ, վարձակալության և գրասենյակային ծախսեր:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարիների համար աշխատակիցների հատուցումների, վերապատրաստման ծախսերի և հարակից վճարների, մաշվածության և ամորտիզացիայի ու վերանորոգման և սպասարկման ծախսերի գումարները նաև ներառում են Խմբի դուստր կազմակերպությունների համապատասխան ծախսերի գումարները:

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2016թ.	31 դեկտեմբերի 2015թ.
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով		
Նոստրո հաշիվներ	391,056,963	253,102,636
Ժամկետային ավանդներ	29,028,319	15,440,510
Հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներում ներառված դրամական միջոցներ	2,914,810	1,952,562
Ընդամենը բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	423,000,092	270,495,708

**Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում արտարժույթով տեղաբաշխված միջոցների
կենտրոնացում**

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ տեղաբաշխված միջոցներ մեկ բանկում, որի մնացորդը գերազանցում էր բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված ընդհանուր միջոցների 10%-ը: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդի ընդհանուր գումարը կազմում է 265,089,384 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ բանկում, մնացորդի ընդհանուր գումարը կազմում է 190,866,648 հազ. ՀՀ դրամ):

Ժամկետային ավանդներն ունեն մինչև 1 ամիս մարման ժամկետ և 0.28%-ից մինչև 1.02% տոկոսադրույք (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 0.51%-ից մինչև 0.52% տոկոսադրույք):

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ (շարունակություն)

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներում ներառված դրամական միջոցների 2,914,810 հազ. ՀՀ դրամի մնացորդը (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,952,562 հազ. ՀՀ դրամի մնացորդը) իրենից ներկայացնում է, ներդրումային կառավարման պայմանագրի շրջանակում Բանկի կողմից արտերկրյա արժեթղթերով գործարքների ներքո հաշվանցումների համար պահպանվող մնացորդը և ֆյուչերսային գործարքների ներքո հաշվանցումների մարժային պահուստը: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տոկոսադրույքի ֆյուչերսների հաշվանցումների համար պահվող մարժային պահուստի գումարը ներառված է «Հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներում ներառված կանխիկ» տողում:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,451,820 հազ. ՀՀ դրամ արտարժույթային ժամկետային ավանդներ խմբի կողմից գրավադրված են թողարկված պարտատոմսերի ապահովվածության համար (Մնթգ. 24) (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,452,060 հազ. ՀՀ դրամ գրավադրված արտարժույթային ժամկետային ավանդներ):

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով		
Վարկեր բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին KfW, Համաշխարհային բանկի, Ասիական Զարգացման բանկի և Եվրոպական ներդրումային բանկի հետ համաձայնագրերի շրջանակներում	105,894,951	85,351,415
Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	61,258,612	49,183,495
Առևտրային բանկերում ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ	50,364,096	42,527,391
Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ	45,707,770	122,365,066
Ներդրումներ՝ դասակարգված որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր	13,791,080	6,448,154
Ստորադաս վարկեր	-	3,079,245
Այլ վարկեր	7,324,837	7,821,877
Ընդամենը բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով	284,341,346	316,776,643

Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղական արժույթով տեղաբաշխված միջոցների և ներդրումների կենտրոնացում

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2 բանկի մնացորդները գերազանցում են բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղական արժույթով տեղաբաշխված միջոցների ընդհանուր գումարի 10%-ը (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2 բանկ):

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով առևտրային բանկերին տրամադրված վարկերը ներառում են կարճաժամկետ վարկեր, որոնք տրամադրվել են առևտրային բանկերին կանոնավոր կերպով՝ մրցութային գործընթացի միջոցով:

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ (շարունակություն)

Հակադարձ հետգնման համաձայնագրերով գրավի առարկա են հանդիսանում արժեթղթերը, որոնք խումբը կարող է վաճառել կամ վերագրավադրել: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրեր են կնքվել 4 տեղական բանկերի և 3 այլ ֆինանսական հաստատությունների հետ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 16 տեղական բանկեր և 2 այլ ֆինանսական հաստատություններ): Այս պայմանագրերով գրավի առարկա հանդիսացող արժեթղթերի իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2016թ.	31 դեկտեմբերի 2015թ.
Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	45,178,235	109,253,680
Կառավարության կողմից թողարկված Եվրոպարտատոմսեր	2,078,547	11,837,588
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	749,595	4,761,830
Ընդամենը	48,006,377	125,853,098

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 749,595 հազ. ՀՀ դրամ կորպորատիվ պարտատոմսերից 289,360 հազ. ՀՀ դրամը ներկայացնում է Խմբի դուստր կազմակերպությանը պատկանող պարտատոմսերը (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4,761,830 հազ. ՀՀ դրամ կորպորատիվ պարտատոմսերից 821,663 հազ. ՀՀ դրամ):

KfW-ի, Ասիական Զարգացման Բանկի (ԱԶԲ), Եվրոպական Ներդրումային Բանկի (ԵՆԲ) և Համաշխարհային Բանկի հետ պայմանագրերի շրջանակներում վարկեր են տրամադրվել տեղական առևտրային բանկերին հետևյալ ծրագրերի ներքո, որոնք ֆինանսավորվում են KfW Բանկային Խմբի, ԵՆԲ, ԱԶԲ և Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկի (Համաշխարհային Բանկի անդամ կազմակերպություն) կողմից.

- *ՓՄՁ աջակցություն.* Համաշխարհային Բանկի և KfW-ի ՓՄՁ աջակցության ծրագրերի նպատակն է Հայաստանում զարգացնել ՓՄՁ-ները, մասնավորապես՝ առևտրային բանկերին և ունիվերսալ վարկային կազմակերպություններին ապահովելով անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցներ՝ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորումը առավել արդյունավետ և շահութաբեր դարձնելու նպատակով: Սա իրականացվում է գործընկեր բանկերում նոր վարկային գործիքակազմի /տեխնոլոգիաների/ ներդրման և բարձրակարգ վարկային մասնագետների ուսուցման և վերապատրաստումների կազմակերպման միջոցով: 2014թ. ընթացքում նոր վարկային գիծ է ստացվել ԱԶԲ-ի «Կանանց ձեռներեցության Ոլորտի Աջակցման և Զարգացման» ծրագրի շրջանակներում: Ծրագրի հիմնական նպատակն է ՀՀ ֆինանսական համակարգի միջոցով խթանել ձեռներեցության զարգացումը կանանց շրջանում՝ մեծացնելով ազգային արժույթով ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը կանանց պատկանող ՓՄՁ-ների համար: 2015թ. ընթացքում նոր վարկ է ստացվել ԵՆԲ-ից՝ հիմնականում գյուղմշակման, գյուղատնտեսության և զբոսաշրջության ոլորտների ՓՄՁ-ներին առևտրային բանկերի և ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունների միջոցով փոխառություններ տրամադրելու նպատակով: 2016թ. ընթացքում նոր վարկ է ստացվել «Էներգաարդյունավետություն փոքր և միջին ձեռնարկությունների համար» վարկային ծրագրի շրջանակներում: Ծրագրի հիմնական նպատակն է ստեղծել և ընդլայնել էներգաարդյունավետության վարկերի առաջարկը Հայաստանի ֆինանսական կազմակերպություններում, և միաժամանակ բավարարել էներգաարդյունավետության վարկերի պահանջարկը միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների համար: Ծրագրի նպատակն է նպաստել հայկական ՓՄՁ-ների կողմից էներգիայի պահանջարկի և վնասակար գազերի արտանետման նվազմանը, ինչպես նաև խթանել ձեռնարկությունների մրցունակությունը:
- *Վերականգնվող էներգիայի զարգացում.* Ծրագրի ընդհանուր նպատակն է՝ նպաստել էներգամատակարարման բարելավմանը և Հայաստանում մասնավոր հատվածի հետագա զարգացմանը՝ էլեկտրաէներգիայի արտադրության համար վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների ծախսարդյունավետ օգտագործումն ապահովելու միջոցով: Ծրագրով նախատեսվում է աջակցել վերականգնվող էներգիայի օգտագործմանը, մասնավորապես փոքր հիդրոէլեկտրակայաններին (ՓՀԷԿ)՝ վարկեր տրամադրելով անհատ ձեռնարկատերերին և մասնավոր ձեռնարկություններին:
- *Բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում.* Ծրագրի նպատակն է՝ ընդլայնել առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից անշարժ գույքի ձեռքբերման և վերանորոգման նպատակով տնային տնտեսություններին հատկացվող վարկավորումը:

12. Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ (շարունակություն)

Օրագրերի պայմանների համաձայն, Խումբը, կիրառելով տեխնիկական և ֆինանսական չափանիշներ, սահմանում է համապատասխան հայաստանյան բանկեր և ֆինանսական հաստատություններ, որոնցում տեղաբաշխում է միջոցներ՝ այդ գործընկերների հետ ստորագրված պայմանագրերի համաձայն: Բանկերը և ֆինանսական հաստատությունները որոշում են վերջնական փոխառություններին՝ ստանձնելով տրամադրված վարկերի հետ կապված ռիսկերը:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ KfW-ի, Համաշխարհային բանկի, ԵՆԲ-ի և ԱԶԲ-ի հետ պայմանագրերի շրջանակներում վարկեր են տրամադրվել տեղական 16 բանկերի (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 15 տեղական բանկերի) և 9 այլ ֆինանսական կազմակերպությունների (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7 այլ ֆինանսական կազմակերպությունների):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիփոթեքային վերաֆինանսավորումը ֆինանսական կազմակերպություններին կատարվել է մինչև 10 տարի մարման ժամկետով (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 11 տարի):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիփոթեքային վերաֆինանսավորման վարկերն ապահովված են գրավով՝ հաճախորդներին տրամադրված վարկային պայմանագրերի շրջանակներում պահանջի իրավունքով՝ 60,995,474 հազ. ՀՀ դրամի գումարով (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 49,059,324 հազ. ՀՀ դրամ):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 7,024,213 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով հիփոթեքային վերաֆինանսավորման վարկերը (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 4,287,045 հազ. ՀՀ դրամ) գրավադրվել են՝ երաշխավորելու Խմբի՝ Կառավարությունից ստացված վարկերի (Մնթգ. 23) և թողարկված պարտատոմսերի (Մնթգ. 24) ապահովվածությունը:

Առևտրային բանկերում տեղաբաշխված ավանդները և ընթացիկ հաշիվները ներառում են Խմբի դուստր կազմակերպությունների կողմից առևտրային բանկերում կատարված ցպահանջ և կարճաժամկետ տեղաբաշխումները:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առևտրային բանկերում տեղական արժույթով ներդրված ավանդները և ընթացիկ հաշիվներ չեն գրավադրվել՝ երաշխավորելու Խմբի կողմից թողարկված պարտատոմսերի ապահովվածությունը (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 30,000 հազ. ՀՀ դրամ գրավադրված միջոցներ) (Մնթգ. 24):

Խմբի ղեկավարությունը դասակարգել է 2016թ. ավարտվող տարվա դրությամբ 13,791,080 հազ. ՀՀ դրամ ներդրումները, որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 6,448,154 հազ. ՀՀ դրամ): Խմբի ղեկավարությունը կայացրել է այդ որոշումը՝ ելնելով այն հանգամանքից, որ տվյալ ներդրումների համար իրացվելի շուկա առկա չէ, և հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Խումբն ունի այդ ներդրումները տեսանելի ապագայում պահելու հնարավորություն և մտադրություն:

Ստորադաս վարկերը ներառում են այն վարկերը, որոնք ստորադաս պայմաններով տրամադրվում են առևտրային բանկերին 2009թ.-ից սկսած՝ նախնական 5 տարի ժամկետով՝ բանկային համակարգում հավանական ճգնաժամային ռիսկերը զսպելու բավարար կարողություն ստեղծելու նպատակով: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ստորադաս վարկերն ամբողջությամբ մարվել են:

Այլ վարկերն ապահովված են 5,371,933 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով անշարժ գույքով (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5,516,166 հազ. ՀՀ դրամ) և 1,279,430 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով շարժական գույքով և այլ ակտիվներով (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,680,204 հազ. ՀՀ դրամ):

13. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Ակտիվներ		
Պարտքային և հաստատագրված եկամուտով այլ գործիքներ		
արտարժույթով - Գնանշված		
Սեփական կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա պարտատոմսեր	515,867,650	434,162,433
Հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա պարտատոմսեր	75,773,877	78,599,919
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ արտարժույթով - Գնանշված	591,641,527	512,762,352
Պարտքային և հաստատագրված եկամուտով այլ գործիքներ տեղական արժույթով		
ՀՀ կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	2,352,333	1,665,748
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ տեղական արժույթով	2,352,333	1,665,748
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	593,993,860	514,428,100

2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող սեփական կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա պարտատոմսերն իրենցից ներկայացնում են.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Պետական պարտատոմսեր	250,595,989	248,812,939
Պետական գործակալությունների պարտատոմսեր	117,820,190	106,179,924
Այլ արժեթղթեր	147,451,471	79,169,570
Ընդամենը	515,867,650	434,162,433

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող սեփական կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են եվրոպական երկրների կառավարությունների կողմից թողարկված արժեթղթեր և ԱՄՆ գանձապետական մուրհակներ, պետական գործակալությունների, արտերկրյա բանկերի և այլ ֆինանսական հաստատությունների կողմից թողարկված արժեթղթեր:

2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող արտերկրյա պարտատոմսերն իրենցից ներկայացնում են.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Պետական գործակալությունների պարտատոմսեր	26,833,437	17,227,083
Պետական պարտատոմսեր	21,829,108	13,215,316
Այլ արժեթղթեր	27,111,332	48,157,520
Ընդամենը	75,773,877	78,599,919

Հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հայեցողական կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներ՝ համաձայն ներդրումային կառավարման պայմանագրի:

2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տեղական արժույթով պետական արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են Կառավարության արժեկտրոնային և զեղչատոկոսային գանձապետական արժեթղթեր:

14. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		
Արտարժույթային պայմանագրեր հավատարմագրային կառավարման ներքո	-	103,306
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	103,306
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		
Ֆորվարդ պայմանագիր Կառավարության հետ	28,177	30,727
Արտարժույթային պայմանագրեր հավատարմագրային կառավարման ներքո	51,773	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	79,950	30,727

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 63 կարճ ֆյուչերսային պայմանագրեր՝ 9,354 հազ. Եվրո կամ 4,791,155 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով՝ համաձայն ՀՀ դրամի նկատմամբ Եվրոյի տարվա վերջի պաշտոնական փոխարժեքի, որոնք եղել են միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հայեցողական կառավարման ներքո՝ համաձայն ներդրումային կառավարման պայմանագրի, տոկոսադրույքի ռիսկը կարգավորելու նպատակով (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 139 կարճ ֆյուչերսային պայմանագրեր՝ 19,304 հազ. Եվրո կամ 10,206,001 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով):

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Անվանական արժեք</i>		<i>Իրական արժեք</i>	
	<i>2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>	<i>2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
			<i>Պարտավորություն</i>	<i>Պարտավորություն</i>
<i>Տոկոսադրույքի ֆյուչերսներ</i>	4,791,155	10,206,001	-	-
Ընդամենը արտարժույթային ֆյուչերսներ հավատարմագրային կառավարման ներքո	4,791,155	10,206,001	-	-
Ֆորվարդ պայմանագիր Կառավարության հետ	1,626,682	1,226,884	-	30,727
Ընդամենը	6,417,837	11,432,885	-	30,727

15. Ներդրումային արժեթղթեր

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ արտարժույթով – Չգնանշվող		
Բաժնային ներդրումներ		
Արտերկրյա արժեթղթեր	2,207,785	2,221,194
Բաժնային ներդրումներ սկզբնական արժեքով		
SWIFT	1,646	1,646
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ արտարժույթով – Չգնանշվող	2,209,431	2,222,840
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ տեղական արժույթով		
Պարտքային գործիքներ		
ՀՀ Կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	21,204,072	13,770,172
ՀՀ Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ (Օնթգ. 25)	73,810,843	81,275,373
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	6,111,734	5,629,794
	101,126,649	100,675,339
Ընդամենը պարտքային գործիքներ		
Մեկական բաժնային սկզբնական արժեքով		
Այլ ներդրումներ	661,794	610,681
	661,794	610,681
Ընդամենը բաժնային ներդրումներ		
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ տեղական արժույթով	101,788,443	101,286,020
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	103,997,874	103,508,860
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ արտարժույթով		
Արտերկրյա արժեթղթեր	31,431,281	63,733,713
Ընդամենը մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ արտարժույթով	31,431,281	63,733,713

2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված արտերկրյա արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են Խմբի դուստր կազմակերպություններից մեկի ներդրումը զարգացման հիմնադրամում, որի նախաձեռնողն ու կառավարողը KfW-ն է: Զարգացման հիմնադրամը ստեղծվել է Հարավարևելյան Եվրոպայի տարածաշրջանի, ներառյալ Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական զարգացումն ու բարեկեցությունը խթանելու համար՝ լրացուցիչ զարգացման ֆինանսավորման կայուն ապահովման միջոցով:

Տեղական արժույթով և որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են ՀՀ Կառավարության պետական արժեկտրոնային արժեթղթեր և տեղական ներդրումային և զարգացման հիմնադրամների կողմից թողարկված արժեթղթեր:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային ներդրումային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով՝ օգտագործելով գնահատման տեխնիկա, որը օգտագործում է ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքները՝ այդ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը գեղչելու համար:

2016 թվականին Կառավարության կողմից վերաթողարկվել է 73,810,843 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 81,275,373 հազ. ՀՀ դրամ) արժեքով անտոկոս ցպահանջ հասարակ մուրհակ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ մուրհակի հաշվեկշռային արժեքը մոտավորապես հավասար է դրա իրական արժեքին:

Մինչև մարման ժամկետ պահվող դասակարգված արտերկրյա արժեթղթերը ներառում են եվրոպական երկրների կողմից թողարկված գեղչատոկոսային և արժեկտրոնային արժեթղթեր, ինչպես նաև պետական գործակալությունների, արտերկրյա բանկերի և այլ ֆինանսական հաստատությունների թողարկած արժեթղթեր:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում Խումբը վերադասակարգել է որոշ ֆինանսական ակտիվներ, որոնք մարվելու էին 2016թ. ընթացքում, մինչև մարման ժամկետ պահվող կատեգորիայից վաճառքի համար պահվող կատեգորիա՝ պայմանավորված Բանկի արտարժույթային ակտիվների արժույթային կառուցվածքի վերաբալանսավորման հետ, որի անհրաժեշտությունը առաջացել է ԱՄՆ կողմից ՀՓԻ արժույթային զամբյուղի կառուցվածքի փոփոխության արդյունքում: Վերադասակարգումը տեղի է ունեցել այդ ակտիվների մարման ամսաթվին մոտ ժամանակահատվածում: Վերադասակարգման ամսաթվի դրությամբ վերոնշյալ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը եղել է 8,982,014 հազ. ՀՀ դրամ, իրական արժեքը՝ 9,029,947 հազ. ՀՀ դրամ:

16. Գործարքներ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հետ

ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ		
Բաժնեմասը ԱՄՆ-ում (անդամակցություն)	83,794,704	61,672,200
ԱՄՆ-ում ՀՓԻ միջոցներ	1,684,319	1,383,162
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,272	312
Ընդամենը ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	85,480,295	63,055,674

Հայաստանի Հանրապետությունը ԱՄՆ-ի անդամ է: Բանկը հանդես է գալիս որպես Հայաստանի Հանրապետության՝ ԱՄՆ-ում անդամակցության բաժնեմասի պահառու:

Բաժնեմասի հաշվեկշիռն ակտիվի հատուկ տեսակ է: Բաժնեմասերը լինում են տարբեր՝ կախված յուրաքանչյուր երկրի տնտեսության չափից և որոշվում են ԱՄՆ-ի կառավարիչների խորհրդի կողմից: Բաժնեմասով որոշվում է ԱՄՆ-ում անդամ երկրի ձայնի իրավունքը, ԱՄՆ-ի ֆինանսական միջոցների հասանելիության սահմանաչափերը և մասնակցի մասնաբաժինը ԱՄՆ-ի հաշվարկային միավորի՝ ՀՓԻ-ների տեղաբաշխում իրականացնելիս:

Հայաստանի Հանրապետության բաժնեմասի 75%-ի համար վճարումը կատարվել է Բանկի կողմից ԱՄՆ-ին թողարկված անտոկոս հասարակ մուրհակների տեսքով: 2016թ. փետրվարի 25-ին Հայաստանի Հանրապետության բաժնեմասը ԱՄՆ-ում 92,000 հազ. ՀՓԻ-ից բարձրացել է մինչև 128,800 հազ. ՀՓԻ՝ համաձայն ԱՄՆ կառավարիչների խորհրդի որոշման: Բաժնեմասի վճարման՝ մուրհակի միջոցով կատարված մասը (18,622,225 հազ. ՀՀ դրամ) չի պահանջել դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների օգտագործում և բացառվել է դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունից: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության բաժնեմասը ԱՄՆ-ում կազմել է 128,800 հազ. ՀՓԻ կամ 83,794,704 հազ. ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի՝ ՀՓԻ-նկատմամբ ՀՀ դրամի պաշտոնական փոխարժեքը (2015թ.՝ 92,000 հազ. ՀՓԻ կամ 61,672,200 հազ. ՀՀ դրամ՝ հիմք ընդունելով տարվա վերջի՝ ՀՓԻ-ի նկատմամբ ՀՀ դրամի պաշտոնական փոխարժեքը): Անդամակցության բաժնեմասն անտոկոս է և ոչ ընթացիկ ակտիվ է:

Բանկն ԱՄՆ-ում ՀՓԻ-ով արտահայտված ընթացիկ հաշիվն օգտագործում ԱՄՆ-ի հետ գործարքներ կատարելիս: Այդ ընթացիկ հաշիվը տոկոսային է. տոկոսները հաշվարկվում են՝ հիմք ընդունելով շաբաթական կտրվածքով ԱՄՆ-ի կողմից հրապարակվող ՀՓԻ-ի տոկոսադրույքը:

16. Գործարքներ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հետ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված են 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ՀՓԲ հաշվում շարժերը.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
ՀՓԲ հաշվի մնացորդն առ 1 հունվարի	1,383,162	2,963,798
ԱՄՀ-ից միջոցների ստացում «Երկարաձգվող ֆինանսավորում» (Extended Fund Facility (EFF)) ծրագրի շրջանակներում.		
Ի օգուտ Բանկի	20,816,691	4,658,010
ՀՓԲ-ների գնում	4,459,268	6,960,067
Փոխանցում Բանկի՝ այլ բանկերում նստարկ հաշիվներին՝ «Երկարաձգվող ֆինանսավորում» (Extended Fund Facility (EFF)) ծրագրի միջոցներից	(12,783,356)	-
Վարկերի հետվճարում ԱՄՀ-ին.		
Բանկի անունից՝ (Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT))	(2,131,827)	(3,020,627)
Stand-By Arrangement (SBA) ծրագիր	-	(1,923,050)
Extended Fund Facility (EFF)	(8,653,383)	(4,862,374)
Կառավարության անունից՝ Stand-By Arrangement (SBA) ծրագիր	(6,175,021)	(2,035,810)
Վարկերին վերաբերող միջնորդավճարների վճարում	(136,129)	(62,663)
Այլ եկամուտ	39,014	15,616
Այլ վճարներ	(2,090)	(999)
ԱՄՀ-ի միջոցների օգտագործման դիմաց տոկոսագումարների վճարում.		
Բանկի անունից	(1,163,336)	(1,087,467)
Կառավարության անունից	-	(12,639)
ՀՓԲ-ի տեղաբաշխումից ստացված միջոցների օգտագործման դիմաց տոկոսագումարի վճարում	(33,345)	(29,537)
ՀՓԲ միջոցներից եկամուտ	1,444	633
Պահուստային դիրքի հետգնում	6,199,880	-
Փոխարժեքային տարբերություններ	(136,653)	(179,796)
ՀՓԲ հաշվի մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի	1,684,319	1,383,162

2016թ. ընթացքում ստացվել են և ՀՓԲ հաշվին մուտքագրվել են հետևյալ միջոցները. 31,300 հազ. ՀՓԲ՝ «Երկարաձգվող ֆինանսավորում» (Extended Fund Facility (EFF)) ծրագրի շրջանակներում, որից մի մասը փոխարկվել է ԱՄՆ դոլարի և փոխանցվել Բանկի՝ այլ բանկերում ԱՄՆ դոլարով թղթակցային հաշիվներից մեկին: Բոլոր այդ միջոցները ստացվել են Բանկի կողմից իր անունից:

2015թ. ընթացքում ստացվել են և ՀՓԲ հաշվին մուտքագրվել են հետևյալ միջոցները. 11,740 հազ. ՀՓԲ՝ «Երկարաձգվող ֆինանսավորում» (Extended Fund Facility (EFF)) ծրագրի շրջանակներում: 7,000 հազ. ՀՓԲ մուտքագրվել է ՀՓԲ հաշվին: Մնացորդային մասը արտահայտված է եղել ԱՄՆ դոլարով և մուտքագրվել է ԱՄՆ դոլարով թղթակցային հաշիվներից մեկին: Բոլոր այդ միջոցները ստացվել են Բանկի կողմից իր անունից:

Վերը ներկայացված աղյուսակում ներառված գործարքների գումարները ՀՀ դրամի համարժեքով են՝ հիմք ընդունելով գործարքների տեղի ունենալու ամսաթվի դրությամբ ՀՓԲ/դրամ փոխարժեքը:

16. Գործարքներ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի հետ (շարունակություն)**Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ**

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Արժեթղթերի հաշիվ	159,285,304	140,663,079
ԱՄՆ-ի հանդեպ պարտավորությունների ճշգրտման հաշիվ	(8,201,736)	143,670
Թիվ 1 հաշիվ	48,356,946	27,929,924
Թիվ 2 հաշիվ	2,637	2,606
ՀՓԻ տեղաբաշխում	57,243,662	58,983,198
ECF վարկ՝	22,187,380	25,021,484
Հաշվեկշռային արժեք	21,161,000	23,740,786
Հետաձգված եկամուտ	1,026,380	1,280,698
Հաշվեկշռված տոկոսներ	249,739	195,170
Ընդամենը պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	279,123,932	252,939,131

Արժեթղթերի հաշիվը, ճշգրտման հաշիվը և թիվ 1 հաշիվն իրենց մեջ ներառում են Բանկի պարտավորությունները EFF վարկի և անդամակցության գումարների գծով: Ներկայումս ԱՄՆ-ի հետ բոլոր հիմնական հաշվարկներն իրականացվում են թիվ 1 հաշվի միջոցով: Թիվ 2 հաշիվն օգտագործվում է ԱՄՆ-ի կողմից վարչական նպատակների համար:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԱՄՆ-ի հանդեպ Բանկի պարտավորությունների մի մասը և անդամակցության գումարը ծածկվում են Խմբի թողարկած հասարակ մուրհակով՝ 159,285,304 հազ. ՀՀ դրամի (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 140,663,079 հազ. ՀՀ դրամի) չափով:

Բացառությամբ անդամակցության բաժնեմասի և ՀՓԻ-ի տեղաբաշխման մասով պարտավորության՝ Բանկի պարտավորությունը ԱՄՆ-ի հանդեպ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներառում է պարտավորություններն ըստ «Երկարաժամկետ վարկային գործիք» (Extended Credit Facility (ECF)) ծրագրի և «Երկարաձգվող ֆինանսավորում» (Extended Fund Facility (EFF)) ծրագրի:

ECF (Extended Credit Facility) վարկը ֆինանսական աջակցություն է տրամադրում վճարային հաշվեկշռի հետ երկարատև խնդիրներ ունեցող երկրներին: ECF-ը ստեղծվել է նոր հաստատված «Աղքատության կրճատում և տնտեսական աճ» ծրագրի ներքո և մաս է կազմում առավել լայն շրջանակի բարեփոխումների, որոնք ուղղված են ԱՄՆ-ի ֆինանսական աջակցությունն առավել ճկուն դարձնելու համար և որոնք առավել հարմարեցված են ցածր եկամուտ ունեցող երկրների բազմազան կարիքներին, ներառյալ ճգնաժամային ժամանակաշրջաններում: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ECF-ն անտոկոս է (2015թ.՝ 0%): 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկերը ենթակա են մարման 2017թ. մայիսից մինչև 2023թ. հունիս (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկեր՝ 2016թ. մայիսից մինչև 2023թ. հունիս):

EFF (Extended Fund Facility) վարկը տրամադրվում է երկրներին միջնաժամկետ վճարման խնդիրների հաղթահարման համար: EFF վարկի տոկոսադրույքը լողացող է և հրապարակվում է ԱՄՆ-ի կողմից շաբաթական կտրվածքով: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկերը ենթակա են մարման 2017թ. հունիսից մինչև 2026թ. դեկտեմբեր (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված վարկեր՝ 2016թ. հունիսից մինչև 2025թ. նոյեմբեր):

Stand-By վարկը տրամադրվում է ԱՄՆ-ի անդամ երկրներին՝ ճգնաժամի պայմաններում վճարային խնդիրների հաղթահարման համար: SBA վարկերի մի մասը ստացվել է անմիջապես Բանկի կողմից, իսկ մյուս մասը՝ Բանկի կողմից՝ Կառավարության անունից: SBA վարկի տոկոսադրույքը լողացող է և ԱՄՆ-ի կողմից հրապարակվում է շաբաթական կտրվածքով: Մինչև 2012 թ. նոյեմբեր ԱՄՆ-ն տարեկան 2% հավելավճար էր հաշվարկում ԱՄՆ-ում անդամակցության գումարի 300%-ը գերազանցող Stand-By և EFF վարկերի ընդհանուր գումարի նկատմամբ, իսկ 2012 թ. նոյեմբերից մինչև 2013 թ. սեպտեմբերի 30-ը հաշվարկում էր 3% հավելավճար, քանի որ արդեն 3 տարի էր, ինչ Stand-By և EFF վարկերի գումարը շարունակում էր գերազանցել ԱՄՆ-ում անդամակցության գումարի 300%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտավորությունը SBA վարկի գծով մարվել է:

ԱՄՆ անդամ երկրների միջազգային պահուստներն ավելացնելու նպատակով ԱՄՆ-ն ՀՓԻ տեղաբաշխում է իրականացնում անդամ երկրներին: ՀՓԻ տեղաբաշխման տոկոսադրույքը լողացող է և հրապարակվում է ԱՄՆ-ի կողմից շաբաթական կտրվածքով: ՀՓԻ տեղաբաշխումը չունի սահմանված մարման ժամկետ, սակայն կարող է չեղարկվել ԱՄՆ-ի կողմից:

17. Հիմնական միջոցներ

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Հող և շենքեր</i>	<i>Ցանցեր, համա- կարգչային և այլ սարքա- վորումներ</i>	<i>Փոխադրա- միջոցներ</i>	<i>Անավարտ շինարարու- թյուն</i>	<i>Ընդամենը</i>
Մկրբնական արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	64,648,053	23,113,082	618,138	5,199,409	93,578,682
Ավելացումներ	24,450	450,098	77,184	2,524,907	3,076,639
Օտարումներ	(150,508)	(311,133)	(25,668)	-	(487,309)
Տեղափոխում	7,313,395	125,510	-	(7,438,905)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	71,835,390	23,377,557	669,654	285,411	96,168,012
Ավելացումներ	80,585	409,125	56,018	2,661,468	3,207,196
Օտարումներ	-	(460,633)	(51,356)	-	(511,989)
Տեղափոխում	972,155	(972,155)	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2016թ.	72,888,130	22,353,894	674,316	2,946,879	98,863,219
Մաշվածություն					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	6,089,210	8,885,383	369,266	-	15,343,859
Տարվա մաշվածության ծախս	2,528,036	1,820,554	68,340	-	4,416,930
Օտարումներ	(149,001)	(302,736)	(23,614)	-	(475,351)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	8,468,245	10,403,201	413,992	-	19,285,438
Տարվա մաշվածության ծախս	2,713,844	1,777,485	70,893	-	4,562,222
Օտարումներ	-	(443,893)	(47,729)	-	(491,622)
Տեղափոխում	179,117	(179,117)	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2016թ.	11,361,206	11,557,676	437,156	-	23,356,038
Հաշվեկշռային արժեք					
2016թ. դեկտեմբերի 31-ին	61,526,924	10,796,218	237,160	2,946,879	75,507,181
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	63,367,145	12,974,356	255,662	285,411	76,882,574

Անավարտ շինարարությունը հիմնականում բաղկացած է շենքերի շինարարությունից: Ավարտից հետո ակտիվները վերադասակարգվում են համապատասխանաբար որպես շենքեր և սարքավորումներ:

18. Ոչ նյութական ակտիվներ

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Համակարգչային ծրագրեր</i>
Մկզբնական արժեք	
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	2,763,116
Ավելացումներ	341,909
Օտարումներ	(13,607)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	3,091,418
Ավելացումներ	223,754
Օտարումներ	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2016թ.	3,315,172
Ամորտիզացիա	
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	981,347
Տարվա ամորտիզացիոն ծախս	381,422
Օտարումներ	(10,735)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	1,352,034
Տարվա ամորտիզացիոն ծախս	381,056
Օտարումներ	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2016թ.	1,733,090
Հաշվեկշռային արժեք	
2016թ. դեկտեմբերի 31-ին	1,582,082
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	1,739,384

19. Այլ ակտիվներ տեղական արժույթով

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Դրամագիտական արժեքներ	7,934,344	7,168,991
Կանխավճարներ	3,030,893	2,141,070
Այլ	2,526,234	3,283,395
Ընդամենը այլ ակտիվներ	13,491,471	12,593,456

20. Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Պարտավորություններ արտարժույթով		
Տեղական բանկերի լորո հաշիվներ և ավանդներ	256,510,976	184,852,856
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամի ծամկետային ավանդ և ընթացիկ հաշիվներ	1,703,577	1,850,415
Այլ իրավաբանական անձանց ընթացիկ հաշիվներ	15,539	289,645
Ընդամենը պարտավորություններ արտարժույթով	258,230,092	186,992,916
Պարտավորություններ տեղական արժույթով		
Տեղական բանկերի լորո հաշիվներ և ավանդներ	329,168,722	324,424,899
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամի ծամկետային ավանդ և ընթացիկ հաշիվներ	274,930	117,737
Այլ իրավաբանական անձանց ընթացիկ հաշիվներ	15,688	271,271
Ընդամենը պարտավորություններ տեղական արժույթով	329,459,340	324,813,907
Ընդամենը ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	587,689,432	511,806,823

20. Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ (շարունակություն)

Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդների կենտրոնացում

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2 բանկի մնացորդ գերազանցել են Խմբի ընդհանուր ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդների և հաշիվների մնացորդների 10%-ը: Այդ մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 201,342,818 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2 բանկ, 166,323,130 հազ. ՀՀ դրամ):

21. Այլ փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2016թ.	31 դեկտեմբերի 2015թ.
Վարկեր KfW-ից	48,539,612	41,396,010
Վարկեր ԵՆԲ-ից	30,332,787	30,320,617
Վարկեր Համաշխարհային բանկից	22,642,785	23,270,697
Վարկեր ԱԶԲ-ից	5,004,020	3,496,469
Այլ	6,673,519	1,456,671
Ընդամենը այլ փոխառություններ	113,192,723	99,940,464

KfW-ի կողմից Խմբին տրամադրվել են վարկեր Հայաստանի Հանրապետության և Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության ֆինանսական համագործակցության միջկառավարական պայմանագրի շրջանակներում, որի նպատակը վարկային հատուկ ծրագրերի ֆինանսավորումն է տեղական առևտրային բանկերի միջոցով (Մնթգ. 12): Վարկերի մարման ժամկետայնությունը 2017թ.-ից մինչև 2048թ. ընկած ժամանակաշրջանն է (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2016թ.-ից մինչև 2048թ.): Վարկերի մարումը KfW-ին երաշխավորված է Կառավարության կողմից:

Բանկին տրամադրվել են վարկեր Համաշխարհային բանկի կողմից, որի նպատակը փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորումն է տեղական առևտրային բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների միջոցով (Մնթգ. 12): Վարկերի մարման ժամկետայնությունը 2017թ.-ից 2035թ. ընկած ժամանակաշրջանն է (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2016թ.-ից 2035թ.):

ԱԶԲ-ի կողմից տրամադրված փոխառությունը տրամադրվել է Ասիական Զարգացման Բանկի կողմից՝ առևտրային բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների միջոցով կանանց պատկանող փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորման նպատակով (Մնթգ. 12): Վարկի մարման ժամկետայնությունը 2017թ.-ից մինչև 2044թ. ընկած ժամանակաշրջանն է (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2016թ.-ից 2044թ.):

2016թ. ընթացքում Խումբը վարկեր է ստացել Եվրոպական ներդրումային բանկից, որը տրամադրվել է փոքր նախագծերի ֆինանսավորման համար: Վարկերը ուղղվելու են հիմնականում գյուղատնտեսական և գյուղատնտեսության ոլորտներին (Մնթգ. 12): Վարկերի մարման ժամկետայնությունը 2018թ.-ից մինչև 2030թ. ընկած ժամանակաշրջանն է:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Խմբի դուստր կազմակերպություններից մեկը փոխառություն է ստացել Ֆրանսիական Զարգացման Գործակալությունից՝ ներառված «Այլ» դասում: Վարկի մարման ժամկետայնությունը 2017թ.-ից մինչև 2025թ. ընկած ժամանակահատվածն է (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2016թ.-ից մինչև 2025թ.): 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկային ծրագրի գծով մնացորդը կազմում է 6,673,519 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,456,671 հազ. ՀՀ դրամ):

22. Այլ պարտավորություններ տեղական արժույթով

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Այլ պարտավորություններ տեղական արժույթով		
Կրեդիտորական պարտքեր	2,062,488	1,866,393
Աշխատակիցների ցպահանջ ավանդներ	829,066	676,635
Այլ պարտավորություններ	1,175,813	471,178
Ընդամենը այլ պարտավորություններ տեղական արժույթով	4,067,367	3,014,206

23. Պարտավորություններ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հանդեպ

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Պարտավորություններ արտարժույթով		
Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	1,195,241	1,061,467
Կրեդիտորական պարտքեր	-	248,105
Ընդամենը պարտավորություններ արտարժույթով	1,195,241	1,309,572
Պարտավորություններ տեղական արժույթով		
Ժամկետային ավանդներ	135,211,272	86,130,956
Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	47,104,499	46,845,662
Կառավարությունից ստացված վարկեր	1,609,773	2,253,561
Ընդամենը պարտավորություններ տեղական արժույթով	183,925,544	135,230,179
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ կառավարության հանդեպ	185,120,785	136,539,751

Կառավարության ժամկետային ավանդների ժամկետայնությունը մինչև մեկ տարի է, և տոկոսադրույքը կազմում է 5.98%-ից մինչև 7.25% (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 10.1%-ից մինչև 11.2%):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չմարված՝ Կառավարությունից ստացված վարկերում ներառված են 2009թ. հունիսի 13-ին ստորագրված ընդհանուր համաձայնագրի հիման վրա հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում Խմբի դուստր կազմակերպություններից մեկի կողմից Կառավարությունից ստացված վարկերը: Վարկերի անվանական տոկոսադրույքը տարեկան 7% է, մարման ժամկետը՝ մինչև 2019թ. հունիսը:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,466,583 հազ. ՀՀ դրամ ընդհանուր արժեքով բանկերին և այլ ֆինանսական հաստատություններին տրամադրված հիփոթեքային վերաֆինանսավորման վարկերը հանդիսանում են Կառավարությունից ստացված վարկի դիմաց գրավ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,902,052 հազ. ՀՀ դրամ):

24. Թողարկված պարտատոմսեր

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի դուստր կազմակերպությունն ուներ թողարկված 2,137,300 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով մեկ տարի ժամկետայնությամբ զեղչատոկոսային պարտատոմսեր, 3,510,600 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով երեք տարի ժամկետայնությամբ արժեկտրոնային պարտատոմսեր (մարումը՝ մինչև 2019թ. նոյեմբեր), 2,000,000 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով երեք տարի ժամկետայնությամբ արժեկտրոնային պարտատոմսեր (մարումը՝ մինչև 2017թ. հոկտեմբեր) և 1,200,000 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով հինգ տարի ժամկետայնությամբ արժեկտրոնային պարտատոմսեր (մարումը՝ մինչև 2019թ. հունիս) (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,000,000 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով երեք տարի ժամկետայնությամբ արժեկտրոնային պարտատոմսեր և 1,200,000 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով հինգ տարի ժամկետայնությամբ արժեկտրոնային պարտատոմսեր):

24. Թողարկված պարտատոմսեր (շարունակություն)

Պարտատոմսերի միջին տարեկան եկամտաբերությունը կազմել է 9.8%-ից 11.82% (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9.8%-ից մինչև 11.82%): 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թողարկված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 8,788,038 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3,244,388 հազ. ՀՀ դրամ): 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 5,557,630 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,384,993 հազ. ՀՀ դրամ) արժեքով բանկերին և այլ ֆինանսական հաստատություններին տրամադրված հիփոթեքային վերաֆինանսավորման վարկեր և 1,451,820 հազ. ՀՀ դրամ արտարժույթով ժամկետային ավանդներ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,452,060 հազ. ՀՀ դրամ արտարժույթով և 30,000 հազ. ՀՀ դրամ տեղական արժույթով) գրավադրված են թողարկված պարտատոմսերի ապահովվածության համար:

25. Կապիտալի կառավարում

Խմբի կապիտալը ներառում է Խմբի ակտիվների մնացորդային արժեքը՝ պարտավորությունների չափով նվազեցում կատարելուց հետո:

Բանկի (որպես կենտրոնական բանկի) նկատմամբ չկան արտաքին կապիտալի պահանջներ, բացառությամբ Օրենքով կանոնադրական կապիտալի չափի նկատմամբ սահմանված պահանջի:

Համաձայն Օրենքի՝ Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 100,000 հազ. ՀՀ դրամ: Բանկի կանոնադրական կապիտալը Հայաստանի Հանրապետության սեփականությունն է և չի կարող գրավ դրվել, բռնագանձվել կամ այլ կերպ օտարվել Հայաստանի Հանրապետության պարտավորությունների դիմաց:

Կապիտալը կառավարելիս Բանկի նպատակն է պահպանել կապիտալի համապատասխան մակարդակ՝ Բանկի տնտեսական անկախությունն ու իր գործառնություններն իրականացնելու կարողությունն ապահովելու համար: Բանկի ղեկավարությունը դիտարկում է կառավարման ներքո գտնվող ողջ կապիտալը, որպես սեփական կապիտալ, ինչպես ներկայացված է ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Բանկի կապիտալի բաղադրիչների կառավարման նպատակներն ու քաղաքականությունը սահմանված են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի (այսուհետ՝ «Խորհուրդ») որոշումներով հաստատված համապատասխան ներքին կանոնակարգերով: Իր գործառնությունների իրականացման հետ կապված ֆինանսական ռիսկերը ծածկելու նպատակով միջոցների և պահուստների ձևավորումը կատարվում է Խորհրդի կողմից հաստատված կանոնակարգերին և Օրենքին համապատասխան:

Գլխավոր պահուստը ձևավորվում է Օրենքի համաձայն և ենթակա չէ բաշխման: Գլխավոր պահուստը ձևավորվում է բանկային գործունեության արդյունքում առաջացող ընդհանուր ռիսկերը (հնարավոր վնասները) ծածկելու համար: Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակը իրենից ներկայացնում է ցպահանջ անտոկոս հասարակ մուրհակի տեսքով Կառավարության ներդրումը, որը կատարվում է Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ֆինանսական տարվա արդյունքում առաջացած վնասը պահուստների հանրագումարը գերազանցելու դեպքում:

2016թ. դեկտեմբերին Խումբը բաշխել է 2015թ. դեկտեմբերի դրությամբ առաջացած շահույթի 80%-ը՝ նախկինում Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակի գումարը ծածկելու նպատակով: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շահույթի մնացորդային մասը փոխանցվել է գլխավոր պահուստ: Կառավարությունը վերաթողարկել է 73,810,843 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով անտոկոս հասարակ մուրհակ (Ծնթգ. 15): Հասարակ մուրհակի գումարը մարմանն ուղղված շահույթի բաշխումը և շահույթի փոխանցումը գլխավոր պահուստ չեն պահանջել դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների օգտագործում և բացառվել են դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունից:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վերագնահատման պահուստը, որը կազմում է 1,083,657 հազ. ՀՀ դրամ (դրական ազդեցություն) (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,131,000 հազ. ՀՀ դրամ (բացասական ազդեցություն)), ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խմբի՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի և դրանք սկզբնական ճանաչման իրական արժեքի միջև տարբերությունը:

26. Պայմանական պարտավորություններ

Կապիտալ բնույթի պարտավորություններ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապիտալ ներդրումների գծով պարտավորությունները, որոնք վերաբերում են Խմբի շենքերի կապիտալ շինարարությանը և համակարգչային ծրագրի մշակմանը, կազմում են 1,410,017 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 231,336 հազ. ՀՀ դրամ):

Իրավական պարտավորություններ

Խմբի ղեկավարությանը հայտնի չէ Խմբի դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

Երաշխիքներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի տրված երաշխիքներ 746,025 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 745,732 հազ. ՀՀ դրամ): Երաշխիքները տրվել էին 1994թ.-ից 1995թ. ընկած ժամանակաշրջանում՝ շինարարական ընկերությունների անունից երկրաշարժի գոտու վերակառուցման նպատակով: Երաշխիքներն իրենցից ներկայացնում են չեղյալ չհամարվող հաստատումներ առ այն, որ Խումբը կկատարի վճարումներն այն դեպքում, երբ հաճախորդն ի վիճակի չի լինի կատարել իր պարտավորությունները երրորդ կողմերի հանդեպ և կենթարկվի վարկային ռիսկի: Երաշխիքների տրման ամսաթվից մինչև 2016թ. դեկտեմբերի 31-ն ընկած ժամանակահատվածում Խումբը չի կատարել որևէ վճարումներ և չի ստացել այդ երաշխիքների գծով որևէ պահանջներ:

27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Գործարքներ ղեկավար անձնակազմի անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է «Աշխատակիցների հատուցումներ, վերապատրաստման ծախսեր և հարակից վճարներ» հոդվածում ներառված ղեկավար անձնակազմի անդամների ընդհանուր վարձատրությունը (Ծնթգ. 11):

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ.	2015թ.
Ղեկավար անձնակազմ, ներառյալ Խորհրդի անդամները	303,057	273,310
Ընդամենը	303,057	273,310

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ղեկավար անձնակազմի անդամներին տրամադրված վարկերի մնացորդը կազմել է 117,833 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 127,030 հազ. ՀՀ դրամ): 2016թ. ավարտվող ֆինանսական տարվա ընթացքում ղեկավար անձնակազմի անդամներին տրամադրված և նրանց կողմից մարված վարկերի ընդհանուր գումարը կազմել է համապատասխանաբար 15,180 հազ. ՀՀ դրամ և 24,377 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 6,624 հազ. ՀՀ դրամ և 24,928 հազ. ՀՀ դրամ): 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ղեկավար անձնակազմի անդամների կողմից Բանկում տեղաբաշխված ավանդների մնացորդը կազմել է 128,404 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 71,636 հազ. ՀՀ դրամ): 2016թ.-ին ավարտվող ֆինանսական տարվա ընթացքում ղեկավար անձնակազմի անդամների կողմից տեղաբաշխված և մարված ավանդների ընդհանուր գումարը կազմել է համապատասխանաբար 82,047 հազ. ՀՀ դրամ և 25,279 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 79,109 հազ. ՀՀ դրամ և 64,381 հազ. ՀՀ դրամ): Համաձայն Բանկի ներքին կանոնակարգերի՝ վարկեր չեն կարող տրամադրվել Բանկի այն աշխատակիցներին, որոնք ունեն Բանկում տեղաբաշխված ավանդներ:

Ղեկավար անձնակազմի անդամների հետ գործարքների գծով համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլված գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ.	2015թ.
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն		
Տոկոսային ծախս	(11,526)	(7,856)
Տոկոսային եկամուտ	4,241	4,662

27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)**Գործարքներ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ**

Ստորև ներկայացված են Կառավարության հետ գործարքների մնացորդները և պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույքները.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2016թ.		31 դեկտեմբերի 2015թ.	
	Մնացորդ	Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք	Մնացորդ	Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն				
Ակտիվներ				
Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող (Ծնթգ. 13)	2,352,333	10.8%	1,665,748	12.1%
Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր՝ դասակարգված որպես վաճառքի համար մատչելի (Ծնթգ. 15)	21,204,072	11.0%	13,770,172	10.5%
	23,556,405		15,435,920	
Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ (Ծնթգ. 15)				
Մնացորդը հունվարի 1-ին	81,275,373		106,175,637	
Ավելացում	-		-	
Նվազեցում՝ շահույթի բաշխման արդյունքում	(7,464,530)		(24,900,264)	
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին	73,810,843		81,275,373	
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին	97,367,248		96,711,293	
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ (տեղական արժույթով) (Ծնթգ. 23)	183,925,544	5.2%	135,230,179	7.3%
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ (արտարժույթով) (Ծնթգ. 23)	1,195,241		1,309,572	0.0%
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին	185,120,785		136,539,751	

Տեղական արժույթով Կառավարության նկատմամբ պարտավորություններում ներառված ավանդների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ.	2015թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ին	86,130,956	35,191,972
Ավելացում	726,599,595	701,219,056
Տոկոսային ծախս	4,781,824	9,599,967
Մարում (ներառյալ՝ տոկոսի վճարումը)	(682,301,103)	(659,880,039)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին	135,211,272	86,130,956

Տեղական արժույթով Կառավարությունից ստացված վարկերի շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ.	2015թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ին	2,253,561	2,897,476
Տոկոսային ծախս	98,948	117,325
Մարում (ներառյալ՝ տոկոսի վճարումը)	(742,736)	(761,240)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին	1,609,773	2,253,561

27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)**Գործարքներ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ (շարունակություն)**

Կառավարության հետ գործարքների գծով համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլված գումարները հետևյալն են.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն		
Տոկոսային եկամուտ Կառավարության արժեթղթերից	2,348,798	2,243,747
Տոկոսային ծախս	(5,431,734)	(10,008,453)
Զուտ (վնաս)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	(33,546)	420,023
Զուտ օգուտ/(վնաս) ածանցյալ գործիքներից	547,349	(978,171)

2007թ հունվարի 5-ին Կառավարության հետ կնքված պայմանագրի համաձայն Բանկը պարտավորվել է փոխարկել պետական բյուջեի հիմնական արտարժույթային մուտքերն ու ելքերը Կառավարության բյուջետային ուղերձում տվյալ տարվա համար սահմանված փոխարժեքներով, ինչը հիմք է հանդիսանում «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի մասին» օրենքում ցուցանիշների հաշվարկման համար: Արտարժույթի փոխանակման այդպիսի գործարքներից օգուտը կամ վնասը Բանկը հաշվառում է որպես ածանցյալ գործիքներից ֆինանսական արդյունք:

Գործարքներ Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի հետ

Ստորև բերված աղյուսակներում ներառված տեղեկատվությունը վերաբերում է Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի հետ գործարքների արդյունքներին և մնացորդներին: Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի կառավարման մարմնում Բանկն ունի ներկայացուցիչներ:

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>		<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>	
	<i>Մնացորդ</i>	<i>Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք</i>	<i>Մնացորդ</i>	<i>Պայմանագրով սահմանված միջին տոկոսադրույք</i>
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն				
Պարտավորություններ				
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամի ժամկետային ավանդ և ընթացիկ հաշիվներ (տեղական արժույթով, Ծնթգ. 20)	15,688	0.00%	117,737	8.75%
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամի ժամկետային ավանդ և ընթացիկ հաշիվներ (արտարժույթով, Ծնթգ. 20)	1,703,577	0.00%	1,850,415	0.0%
Ընդամենը պարտավորություններ	1,719,265		1,968,152	

Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի ավանդների և ընթացիկ հաշիվների շարժը հետևյալն է.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Մնացորդը հունվարի 1-ին	1,968,152	2,024,635
Ավելացում	46,040,386	49,791,783
Տոկոսային ծախս	12,695	11,637
Մարում (ներառյալ՝ տոկոսի վճարումը)	(46,301,968)	(49,859,903)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին	1,719,265	1,968,152

27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)**Գործարքներ Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի հետ (շարունակություն)**

Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի հետ գործարքների գծով համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլված գումարները հետևյալն են.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն		
Տոկոսային ծախս	12,695	11,637

28. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունում տարեվերջի դրությամբ արտացոլված դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2016թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>
Կանխիկ դրամ	24,771,453	12,117,804
Նոստրո հաշիվներ (Ծնթգ. 12)	391,056,963	253,102,636
ԱՄՆ-ում ՀՓԻ միջոցներ (Ծնթգ. 16)	1,684,319	1,383,162
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	417,512,735	266,603,602

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Իրական արժեքի գնահատումների վերլուծությունը կատարվում է ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակի հետևյալ կերպ. (ա) մակարդակ 1՝ գնահատումներ գործող շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշված (չճշգրտված) գներով, (բ) մակարդակ 2՝ գնահատման մեթոդներ, որոնցում ակտիվի կամ պարտավորության համար բոլոր էական ելակետային տվյալները ուղղակիորեն (գներ) կամ անուղղակիորեն (գների հիման վրա ստացված) դիտարկելի են, (գ) մակարդակ 3՝ գնահատումներ, որոնք հիմնված չեն շուկայի դիտարկելի տվյալների վրա (այն է՝ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ): Ղեկավարությունը կիրառում է դատողություն ֆինանսական գործիքները դասակարգելիս՝ օգտագործելով իրական արժեքի հիերարխիան: Եթե իրական արժեքի գնահատման համար օգտագործվում են էական ճշգրտում պահանջող դիտարկելի ելակետային տվյալներ, ապա տվյալ գնահատումը մակարդակ 3-ի գնահատում է: Գնահատման ելակետային տվյալների էականությունը գնահատվում է իրական արժեքի ամբողջական գնահատման հետ համադրությամբ:

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)**(ա) Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ**

Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներն այն գնահատումներն են, որոնք հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով պահանջվում կամ թույլատրվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Իրական արժեքի պարբերական գնահատումների դասակարգումն ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակի ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2016թ.				31 դեկտեմբերի 2015թ.			
	Մակար- դակ 1	Մակար- դակ 2	Մակար- դակ 3	Ընդամենը	Մակար- դակ 1	Մակար- դակ 2	Մակար- դակ 3	Ընդամենը
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ								
Ֆինանսական ակտիվներ								
<i>Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ</i>								
- Պետական պարտատուներ	277,429,426	-	-	277,429,426	262,028,255	-	-	262,028,255
- Պետական գործակալությունների պարտատուներ	139,649,298	-	-	139,649,298	123,407,007	-	-	123,407,007
- Այլ արժեթղթեր	174,562,803	-	-	174,562,803	127,327,090	-	-	127,327,090
- ՀՀ կառավարության պետական արժեթղթեր	-	2,352,333	-	2,352,333	-	1,665,748	-	1,665,748
<i>Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ</i>	-	-	-	-	103,306	-	-	103,306
<i>Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր</i>								
- Արտերկրյա արժեթղթեր	-	2,207,785	-	2,207,785	-	2,221,194	-	2,221,194
- ՀՀ կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	-	21,204,072	-	21,204,072	-	13,770,172	-	13,770,172
- Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ	-	73,810,843	-	73,810,843	-	81,275,373	-	81,275,373
- Կորպորատիվ պարտատուներ	-	-	6,111,734	6,111,734	-	-	5,629,794	5,629,794
Ընդամենը ակտիվներ իրական արժեքի պարբերական գնահատմամբ	591,641,527	99,575,033	6,111,734	697,328,294	512,865,658	98,932,487	5,629,794	617,427,939

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)**(ա) Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ (շարունակություն)**

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2016թ.		31 դեկտեմբեր 2015թ.		
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 3	Ընդամենը	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ					
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Արտարժույթային պայմանագրեր					
հավատարմագրային կառավարման ներքո	51,773	-	51,773	-	-
Ֆորվարդ պայմանագիր	-	28,177	28,177	30,727	30,727
Կառավարության հետ					
Ընդամենը					
պարտավորություններ իրական արժեքի պարբերական գնահատմամբ	51,773	28,177	79,950	30,727	30,727

Մակարդակ 2-ի իրական արժեքի գնահատումներում օգտագործված ելակետային տվյալների և գնահատման մեթոդի նկարագիրը առ 31 դեկտեմբերի 2016թ. ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ			
Ֆինանսական ակտիվներ			
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ			
- ՀՀ կառավարության պետական արժեթղթեր	2,352,333	Զեղչված դրամական միջոցների հոսքեր («ԶԴՄՀ»)	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր			
- Արտերկրյա արժեթղթեր	2,207,785	ԶԴՄՀ	Ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք՝ եվրո Պետական
- ՀՀ կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	21,204,072	ԶԴՄՀ	պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
- Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ	73,810,843	ԶԴՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Ընդամենը մակարդակ 2-ում իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ	99,575,033		

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)**(ա) Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ (շարունակություն)**

Մակարդակ 2-ի իրական արժեքի գնահատումներում օգտագործված ելակետային տվյալների և գնահատման մեթոդի նկարագիրը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ. ներկայացված է ստորև.

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Իրական արժեք</i>	<i>Գնահատման մեթոդ</i>	<i>Օգտագործված ելակետային տվյալներ</i>
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ			
Ֆինանսական ակտիվներ			
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ			
- ՀՀ կառավարության պետական արժեթղթեր	1,665,748	ԶԴՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր			
- Արտերկրյա արժեթղթեր	2,221,194	ԶԴՄՀ	Ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք՝ եվրո Պետական
- ՀՀ կառավարության գանձապետական արժեթղթեր	13,770,172	ԶԴՄՀ	պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
- Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ	81,275,373	ԶԴՄՀ	Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր
Ընդամենը մակարդակ 2-ում իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ	98,932,487		

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)**(ա) Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ (շարունակություն)**

Մակարդակ 3-ի իրական արժեքի գնահատման մեթոդի, գնահատումներում օգտագործված ելակետային տվյալներին և այդ ելակետային տվյալներում հնարավոր ողջամիտ փոփոխությունների նկատմամբ համապատասխան զգայունության նկարագիրը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև.

				Ելակետային և տվյալների միջակայքը (միջին կշռված)	Ողջամիտ փոփո- խություն	Իրական արժեքի գնահատման զգայունություն
Հազար ՀՀ դրամ	Իրական արժեք	Գնահատ- ման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ			
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ						
Ֆինանսական ակտիվներ						
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր						
			1) Պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր	1) 9.75%	1) ± 370 բ.կ.	1) (45,398)/46,584
			2) Վարկային ռիսկ	2) 3%	2) ± 200 բ.կ.	2) 25,030/(30,801)
			3)			
- Կորպորատիվ պարտատոմսեր	6,111,734	ԶԴՄՀ	Վերադարձելիության գործակից	3) 50%	3) ± 20%	3)12,471/(18,545)
Իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ						
Ֆինանսական պարտավորություններ						
			1) Ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք՝ ՀՀ դրամ	1) 6.84%	1) ± 370 բ.կ.	1) (4,736)/4,918
			2) Ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք ԱՄՆ դոլար	2) 5.77%	2) ±60/-8 բ.կ.	2) 777/(104)
			3) Ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք՝ Եվրո	3) 4.63%	3)±12/-8 բ.կ.	3) 5/(3)
			4) ԱՄՆ դոլար/ ՀՀ դրամ սփռթ դրույք տարվա վերջին	4) 483.94	4) առկա չէ	4) առկա չէ
			5) Եվրո/ ՀՀ դրամ սփռթ դրույք տարվա վերջին	5) 512.2	5) առկա չէ	5) առկա չէ
			6) Արտաքին պարտքի ակնկալվող գումար –ԱՄՆ դոլար	6) 3,252 հազ. ԱՄՆ դոլար	6) ±10%	6) (2,912)/2,912
			7) Արտաքին պարտքի ակնկալվող գումար- Եվրո	7) 100 հազ. Եվրո	7) ± 10%	7) 95/(95)
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	28,177	ԶԴՄՀ				

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)**(ա) Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ (շարունակություն)**

Մակարդակ 3-ի իրական արժեքի գնահատման մեթոդի, գնահատումներում օգտագործված ելակետային տվյալների և այդ ելակետային տվյալներում հնարավոր ռոջամիտ փոփոխությունների նկատմամբ համապատասխան զգայունության նկարագիրը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Իրական արժեք	Գնահատման մեթոդ	Օգտագործված ելակետային տվյալներ	Ելակետային տվյալներ		Իրական արժեքի գնահատման զգայունություն
				միջակայքը (միջին կշռված)	Ռոջամիտ փոփոխություն	
Իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ						
Ֆինանսական ակտիվներ						
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր			1) Պետական պարտատուների եկամտաբերության կոր	1) 14%	1) ± 150 բ.կ.	1) (89,041)/91,164
			2) Վարկային ռիսկ	2) 3%	2) ± 200 բ.կ.	2) (139,685)/122,035
			3) Վերադարձելիության գործակից	3) 50%	3) ± 20%	3) 60,536/(89,041)
Կորպորատիվ պարտատուներ	5,629,794	ԶԴՄՀ				
Իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ						
Ֆինանսական պարտավորություններ						
			1) Ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք՝ ՀՀ դրամ	1) 10.64%	1) ± 150 բ.կ.	1) 1,399/(1,419)
			2) Ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք՝ ԱՄՆ դոլար	2) 5.43%	2) ± 75 բ.կ.	2) (723)/728
			3) Ռիսկերից ազատ տոկոսադրույք՝ Եվրո	3) 4.79%	3) ± 75 բ.կ.	3) (33)/33
			4) ԱՄՆ դոլար/ ՀՀ դրամ սփոթ դրույք տարվա վերջին	4) 483.75	4) առկա չէ	4) առկա չէ
			5) Եվրո/ՀՀ դրամ սփոթ դրույք տարվա վերջին	5) 528.69	5) առկա չէ	5) առկա չէ
			6) Արտաքին պարտքի ակնկալվող գուտ գումար-ԱՄՆ դոլար	6) ԱՄՆ դոլար 2.416 հազ	6) ± 10	6) 2.970/(2.970)
			7) Արտաքին պարտքի ակնկալվող գուտ գումար-Եվրո	7) Եվրո 100 հազ	7) ± 10	7) 103/(103)
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	30,727	ԶԴՄՀ				

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)**(ա) Իրական արժեքի պարբերական գնահատումներ (շարունակություն)**

Ներկայացված աղյուսակները բացահայտում են ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գնահատման ելակետային տվյալների նկատմամբ զգայունությունն այն դեպքում, երբ խելամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրություններն արտացոլելու համար ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներից մեկի կամ մի քանիսի փոփոխությունը հանգեցնում է իրական արժեքի էական փոփոխության: Ներկայացված աղյուսակում բացահայտված իրական արժեքի գնահատման զգայունությունը ցույց է տալիս գնահատման արդյունքի փոփոխության ուղղությունը համապատասխան ելակետային փոփոխականների ավելացման կամ նվազեցման դեպքում:

(բ) Մակարդակ 3-ի իրական արժեքի պարբերական գնահատումների գործընթացներ

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ 3-ում իրական արժեքի գնահատումները պարբերաբար դիտարկվում են Բանկի հաշվապահական հաշվառման և ֆինանսական վարչությունների կողմից՝ որոշում կայացնելով գնահատման մեթոդի ելակետային տվյալների վերլուծության և օգտագործվող գնահատման մեթոդի համապատասխանության վերաբերյալ: Մակարդակ 3-ում գործիքները գնահատվում են գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի զուտ բերված արժեքով՝ օգտագործելով յուրաքանչյուր ֆինանսական գործիքի առանձնահատկությունների հիման վրա որոշված զեղչման դրույքները: Անհրաժեշտության դեպքում խմբի կողմից կիրառվում է հետադարձ թեստավորում:

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

(գ) Ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք չեն գնահատվում իրական արժեքով, սակայն որոնց համար կատարվում է իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտում

Ստորև ներկայացված է իրական արժեքով չգնահատվող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը և իրական արժեքի վերլուծությունն ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակի.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2016թ.				31 դեկտեմբերի 2015թ.			
	Մակար- դակ 1	Մակար- դակ 2	Մակար- դակ 3	Հաշվեկշռա- յին արժեք	Մակար- դակ 1	Մակար- դակ 2	Մակար- դակ 3	Հաշվեկշռա- յին արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ								
Բանկերում և այլ								
ֆինանսական								
հաստատություններում								
տեղաբաշխված միջոցներ								
արտարժույթով								
- Նոստրո հաշիվներ	-	391,056,963		391,056,963	-	253,102,636		253,102,636
- Ժամկետային ավանդներ	-	28,980,855	-	29,028,319	-	15,493,099		15,440,510
- Հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներում ներառված դրամական միջոցներ	-	2,914,810	-	2,914,810	-	1,952,562		1,952,562
Բանկերում և այլ								
ֆինանսական								
հաստատություններում								
տեղաբաշխված միջոցներ և								
ներդրումներ տեղական								
արժույթով								
- Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ	-	45,707,770	-	45,707,770	-	122,365,066		122,365,066
- Վարկեր բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին KfW, Համաշխարհային բանկի, Ասիական Զարգացման բանկի և Եվրոպական ներդրումային բանկի հետ համաձայնագրերի շրջանակներում	-	106,004,276	-	105,894,951	-	85,653,331		85,351,415
- Հիփոթեքային վերաֆինանսավորում	-	58,925,041	-	61,258,612	-	49,183,495		49,183,495
- Առևտրային բանկերում տեղաբաշխված ավանդներ և թղթակցային հաշիվներ	-	50,163,151	-	50,364,096	-	42,431,842		42,527,391
- Ներդրումներ՝ դասակարգված որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր	-	-	9,881,947	13,791,080	-	-	3,610,240	6,448,154
- Ստորադաս վարկեր	-	-	-	-	-	3,068,234		3,079,245
- Այլ վարկեր	-	6,995,062	-	7,324,837	-	7,536,402		7,821,877
Մինչև մարման ժամկետը								
պահվող ներդրումային								
արժեթղթեր								
- Պետական պարտատուներ	-	-	-	-	16,232,891	-		16,232,827
- Պետական գործակալությունների պարտատուներ	11,654,715	-	-	11,655,737	29,834,116	-		29,810,650
- Այլ արժեթղթեր	19,776,585	-	-	19,775,544	17,695,047	-		17,690,236
Ընդամենը	31,431,300	690,747,928	9,881,947	738,772,719	63,762,054	580,786,667	3,610,240	651,006,064

29. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք (շարունակություն)

Խմբի ղեկավարությունը կարծում է, որ ֆինանսական և այլ հաստատություններում արտերկրյա և տեղական արժույթով հաշիվների և ավանդների, ԱՄՆ-ին վճարվելիք գումարների և այլ փոխառու միջոցների հաշվեկշռային արժեքը մոտարկում է դրանց իրական արժեքին: Իրական արժեքի հիերարխիայում այդ ֆինանսական պարտավորությունները ներառված են մակարդակ 2-ում:

Ստորև ներկայացված է իրական արժեքով չգնահատվող պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը և իրական արժեքի դասակարգումն ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակի:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2016թ.		31 դեկտեմբերի 2015թ.	
	Մակարդակ 2	Հաշվեկշռային արժեք	Մակարդակ 2	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ				
Պարտավորություններ արտարժույթով				
- Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	1,195,241	1,195,241	1,061,467	1,061,467
- Կրեդիտորական պարտքեր	-	-	248,105	248,105
Պարտավորություններ տեղական արժույթով				
- Կառավարության ընթացիկ հաշիվներ	47,104,499	47,104,499	46,845,662	46,845,662
- Ժամկետային ավանդներ	135,165,735	135,211,272	86,173,942	86,130,956
- Կառավարությունից ստացված վարկեր	1,609,773	1,609,773	2,253,561	2,253,561
- Թողարկված պարտատոմսեր	8,980,647	8,788,038	3,054,691	3,244,388
Ընդամենը	194,055,895	193,908,823	139,637,428	139,784,139

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ 2-ում և մակարդակ 3-ում իրական արժեքները գնահատվել են՝ օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների մեթոդը: Գործող շուկայում չգնանշված՝ լոյացող տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը գնահատվել է որպես դրանց հաշվեկշռային արժեքին հավասար: Չգնանշված ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը գնահատվել է՝ հիմք ընդունելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերի զեղչման մեթոդը՝ կիրառելով համանման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքների համար շուկայում գործող տոկոսադրույքները:

30. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Խմբի գործունեությանը բնորոշ են ռիսկեր: Ռիսկերի կառավարումը Խումբն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման այդ գործընթացը չափազանց կարևոր է Խմբի հիմնական գործառնությունների իրականացման համար, և Խմբում յուրաքանչյուր անհատ հաշվետու է իր պարտականություններին առնչվող ռիսկերի ազդեցության մասով: Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի: Վերջինս ներառում է առևտրային և ոչ առևտրային ռիսկեր: Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է նաև գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ վերահսկման գործընթացը չի ընդգրկում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի, տեխնոլոգիաների և ոլորտի փոփոխությունը: Նման ռիսկերը վերահսկվում են Խմբի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացի միջոցով:

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման վերջնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը, սակայն գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Խորհուրդը

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր մոտեցումների, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ինստիտուցիոնալ հիմքերը

ՀՀ միջազգային պահուստները ոչ ռեզիդենտների նկատմամբ Բանկի պահանջներն են՝ արտահայտված ազատ փոխարկելի արտարժույթով: Պահուստներն արտացոլվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում: Բանկը պահուստների կառավարումն իրականացնում է Օրենքի 52-րդ հոդվածում նշված սկզբունքներին համապատասխան՝ ներդրումներ կատարելով Խորհրդի կողմից հաստատված գործիքներում:

Պահուստները նախատեսված են արտաքին վճարային/առևտրային անհավասարակշռությունները ֆինանսավորելու, փոխարժեքի վրա այդ անհավասարակշռությունների ազդեցությունը անուղղակի կարգավորելու, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պարտավորությունների անխոչընդոտ կատարումն ապահովելու համար: Բանկը պահուստներն օգտագործում է ՀՀ կառավարության և պետական գործակալությունների արտարժույթային սպասարկման համար, օրինակ՝ արտարժույթի փոխարկման կամ արտաքին պարտքի գծով վճարումների համար:

2007 թվականից սկսած Բանկը, որդեգրելով առաջնակարգ կենտրոնական բանկերում գոյություն ունեցող միջազգային լավագույն փորձը, սահմանել է միջազգային պահուստների կառավարման նոր սկզբունքներ: Խմբի կողմից ներդրվել է որոշումների կայացման եռամսկարդակ համակարգ, ըստ որի Խորհրդի կողմից սահմանվում է «Ակտիվների ռազմավարական տեղաբաշխումը», այսինքն՝ պահուստների կառավարման հիմնական սկզբունքները երկարաժամկետ՝ 3 տարի միջակայքի համար, իսկ ավելի կարճաժամկետ, մարտավարական ուղենիշերի ընտրության իրավասությունը պատվիրակվել է Բանկի ներդրումային հանձնաժողովին: Պորտֆելի կառավարիչները, իրենց հերթին, ունեն մարտավարական ուղենիշերի և թույլատրելի ակտիվ ռիսկի սահմաններում ընթացիկ կառավարման որոշումներ կայացնելու իրավասություններ:

Կառավարում և վերահսկողություն

Ըստ Բանկի կառուցվածքի, ՀՀ միջազգային պահուստների կառավարման համար պատասխանատու է Ֆինանսական վարչությունը: Ֆինանսական վարչության բաժիններից մեկը՝ Արտաքին շուկաներում գործառնությունների բաժինը, իրականացնում է պահուստների ամենօրյա կառավարման հետ կապված գործառնություններ: Նույն վարչության Միջազգային ռիսկերի կառավարման բաժինը պատասխանատու է ռիսկերի գնահատման, ակտիվների ռազմավարական տեղաբաշխման և ուղենիշերի մշակման, սահմանաչափերի պահպանման մոնիթորինգի, ինչպես նաև պահուստների կառավարման կատարողականի գնահատման և հաշվետվությունների ներկայացման համար:

Պահուստների կառավարման հետ կապված խնդիրներն ամսական պարբերականությամբ քննարկվում են Բանկի Ներդրումային հանձնաժողովի կողմից, որում ընդգրկված են պահուստների կառավարման գործընթացում ներգրավված բոլոր ստորաբաժանումների ղեկավարները, ինչպես նաև Բանկի նախագահը և նախագահի տեղակալը: Հանձնաժողովը նախկինում բացառապես խորհրդատվական մարմին էր, սակայն պահուստների կառավարման եռամսկարդակ համակարգի ներդրումից հետո վերջինիս շնորհիվ է որոշումներ կայացնելու իրավասություն:

Պահուստների կառավարման կատարողականի վերաբերյալ Ֆինանսական վարչությունը եռամսյակային պարբերականությամբ զեկուցում է Ներդրումային հանձնաժողովին և կիսամյակային պարբերականությամբ՝ Խորհրդին: Բանկը յուրաքանչյուր եռամսյակը մեկ Կառավարությանը և Ազգային ժողովին է ներկայացնում միջազգային պահուստների վիճակի և կազմի մասին տեղեկատվություն և հրապարակում է այն:

Ակտիվների տեղաբաշխումը և ռիսկերի կառավարումը

Համաձայն Օրենքի 52-րդ հոդվածի՝ ՀՀ միջազգային պահուստները կառավարվում են իրացվելիության և անվտանգության պատշաճ մակարդակի ապահովման պայմաններում եկամտաբերության մաքսիմալացման սկզբունքով: Այս նպատակով Բանկի Ֆինանսական վարչությունը մշակում է ակտիվների ռազմավարական տեղաբաշխման և մարտավարական ուղենիշերի նախագծերը, որոնք հաստատվում են համապատասխանաբար Բանկի Խորհրդի և Ներդրումային հանձնաժողովի կողմից: Ներդրումային ուղենիշերը ներառում են ներդրումային գործընթացը կարգավորող բոլոր սահմանաչափերը և պահանջները, ինչպես նաև ակտիվների այն կառուցվածքը, որը համապատասխանում է Խորհրդի կողմից պահուստների կառավարմանը ներկայացվող սկզբունքներին:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Խումբն իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ ռիսկի առավելագույն չափի սահմանման միջոցով, որը Խումբը կարող է ընդունել ըստ առանձին գործընկերների, աշխարհագրական կամ ոլորտային ռիսկի կենտրոնացումների, ինչպես նաև սահմանված ռիսկի սահմանաչափերի պահպանման վերահսկողության միջոցով:

Խումբը մշակել է վարկային որակի ստուգման ընթացակարգ՝ ապահովելու գործընկերների վճարունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղաժամկետ հայտնաբերումը: Միջազգային պահուստների վարկային որակը գնահատելու համար Բանկը գնահատում է գործընկերների վարկունակությունը՝ հիմք ընդունելով միջազգային հեղինակավոր վարկանշային կազմակերպությունների կողմից շնորհված վարկանիշները:

Խումբը սահմանում է նվազագույն ընդունելի վարկանիշներ պետական, պետական գործակալությունների, այլ պետական մարմինների, ֆինանսական կազմակերպությունների և վերազգային կազմակերպությունների թողարկված արժեթղթերի համար: Այդ վարկանիշները չեն կարող ցածր լինել որոշակի սահմանված նվազագույն մակարդակից, որը պարբերաբար վերանայվում է:

Վարկային ռիսկի մոնիթորինգի համար կիրառվում է ներքին ռեսուրսներով մշակված մոդելը: Վերջինս գործընկերոջ բաժնետոմսերի գների վարքագծի, ինչպես նաև մի շարք հաշվեկշռային ցուցանիշների հիման վրա թույլ է տալիս գնահատել ընկերության անվճարունակության հավանականությունը: Այն պատկանում է կառուցվածքային մոդելների տիպին, որն ընկերության անվճարունակությանը տալիս է տնտեսագիտորեն իմաստալից բացատրություն՝ հիմնվելով ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքի, ինչպես նաև պարտքի չափի վրա: Մոդելը հիմնված է սահմանային օպցիոնի գնի հաշվարկման բանաձևի վրա, որը նաև հեղինակավոր FITCH վարկանշային կազմակերպության կողմից ընկերություններին շնորհվող վարկանիշերի բաղադրիչներից մեկն է: Վարկանիշների և կիրառվող մոդելի արդյունքների հիման վրա կառուցվում է ըստ վարկանիշների և ժամկետայնությունների, առանձին գործընկերների և գործիքների գծով ներդրումների առավելագույն ծավալների սահմանաչափերի մատրիցը, որը և վարկային ռիսկի կառավարման հիմնական գործիքն է:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Վարկային ռիսկը, որն առաջանում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքներից, ժամանակի ցանկացած պահին սահմանափակվում է դրական իրական արժեքով հաշվառվող ածանցյալ գործիքներով, որոնք ձանաչված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը՝ առանց գրավի կամ այլ վարկային ապահովման

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության տարրերի (ներառյալ ածանցյալ գործիքների) վարկային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը, նախքան գլխավոր հաշվանցման և գրավադրման պայմանագրերի միջոցով ռիսկի նվազեցման, լավագույնս ներկայացված է դրանց հաշվեկշռային արժեքով:

Երբ ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով, հաշվեկշռային արժեքները ցույց են տալիս ընթացիկ, բայց ոչ առավելագույն վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը, որը կարող է առաջանալ ապագայում իրական արժեքների փոփոխություններից:

Ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր դասի համար վարկային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածության մանրամասների համար անհրաժեշտ է դիտարկել համապատասխան ծանոթագրությունները:

Վարկային ռիսկն ըստ ֆինանսական ակտիվների դասերի

Խմբի ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ բաժնային ներդրումների, դասակարգվում են ըստ Խմբի գործընկերներին Fitch IBCA, Moody's և Standard & Poor's ռեյտինգային գործակալությունների կողմից շնորհված ռեյտինգներից նվազագույնի: Ստորև ներկայացված են ռեյտինգներն ըստ Moody's ռեյտինգային գործակալության կողմից՝ օգտագործելով Bloomberg տեղեկատվական համակարգի ռեյտինգների համապատասխանության աղյուսակը: AAA+ ռեյտինգն այն ռեյտինգն է, որն օգտագործվում է չափազանց հուսալի ֆինանսական հաստատությունների, ինչպիսին է Միջազգային հաշվարկների բանկը (BIS), նույնականացման համար:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկն ըստ ֆինանսական ակտիվների դասերի (շարունակություն)

	31 դեկտեմբերի 2016թ.			31 դեկտեմբերի 2015թ.	
Հազար ՀՀ դրամ	Վարկային վարկանիշ	Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում	Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում
Ֆինանսական ակտիվներ՝ ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված					
Բանկներում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով					
- Նոստրո հաշիվներ	P-1	387,653,933	91.6	251,353,280	92.9
	P-2	2,536,092	0.6	969,674	0.4
	Վարկանիշ առկա չէ	829,258	0.2	379,357	0.1
	NP	37,680	0.0	400,325	0.2
- Ժամկետային ավանդներ	P-1	22,341,229	5.3	13,988,450	5.2
	Վարկանիշ առկա չէ	6,687,090	1.6	1,452,060	0.5
- Հավատարմագրային կառավարման ներքո գտնվող ակտիվներում ներառված դրամական միջոցներ և տոկոսադրույքի ֆյուչերսի պարտադիր մարժա	P-1	2,914,810	0.7	1,952,562	0.7
Ընդամենը բանկներում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով՝		423,000,092	100.0	270,495,708	100.0
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ					
- Պետական պարտատոմսեր	Aaa	239,537,627	40.4	3,207,670	0.6
	Aa1-Aa3	33,038,691	5.6	255,403,079	49.6
	A1	4,853,108	0.8	3,417,506	0.7
- Պետական գործակալությունների պարտատոմսեր և այլ արժեթղթեր	Aaa	107,076,919	18.0	45,814,452	8.9
	Aa1-Aa3	27,615,942	3.8	55,344,888	10.8
	A1-A3	4,956,437	0.8	22,247,667	4.3
- Այլ արժեթղթեր	Aaa	106,958,695	18.0	28,822,144	5.6
	Aa1-Aa3	67,604,108	12.2	90,992,039	17.7
	A1-A3	-	-	7,512,907	1.5
- ՀՀ Կառավարության պետական արժեթղթեր	Ba2	2,352,333	0.4	1,665,748	0.3
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		593,993,860	100.0	514,428,100	100.0
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ, բացառությամբ բաժնային ներդրումների					
- ՀՀ կառավարության պետական արժեթղթեր	Ba2	21,204,072	21.0	13,770,172	13.7
- Կառավարության կողմից թողարկված մուրհակ	Ba2	73,810,843	73.0	81,275,373	80.7
	Վարկանիշ առկա չէ	6,111,734	6.0	5,629,794	5.6
- Կորպորատիվ պարտատոմսեր					
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ , բացառությամբ բաժնային ներդրումների		101,126,649	100.0	100,675,339	100.0
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ					
- Պետական պարտատոմսեր	Aa1-Aa3			5,386,249	8.4
	A1-A2			10,846,578	17.0
- Պետական գործակալությունների պարտատոմսեր	Aaa	1,811,606	5.8	7,429,017	11.7
	Aa1-Aa2	9,844,131	31.3	7,209,037	11.3
	A1-A3	-	0.0	15,172,596	23.8
- Այլ արժեթղթեր	Aaa	17,005,568	54.1	11,524,205	18.1
	Aa1	2,769,976	8.8	6,166,031	9.7
Ընդամենը մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ		31,431,281	100.0	63,733,713	100.0

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկանիշ չունեցող վարկային խմբում ներառված ընթացիկ հաշիվներն ու ժամկետային ավանդները կազմել են համապատասխանաբար 459,005 հազ. ՀՀ դրամ և 6,687,090 հազ. ՀՀ դրամ գումարի չափով (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 372,798 հազ. ՀՀ դրամ և 1,452,060 հազ. ՀՀ դրամ), հանդիսանում են Խմբի դուստր կազմակերպությունների կողմից տեղական առևտրային բանկում ընթացիկ հաշիվներ և ներդրված ավանդներ:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկն ըստ ֆինանսական ակտիվների դասերի (շարունակություն)**

6,111,734 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով չվարկանշված կորպորատիվ պարտատոմսերը հանդիսանում են Խմբի դուստր կազմակերպություններից մեկի ներդրումները տեղական ներդրումային և զարգացման հիմնադրամներում (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5,629,794 հազ. ՀՀ դրամ):

		31 դեկտեմբերի 2016թ.		31 դեկտեմբերի 2015թ.	
		Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում	Գումար	%-ը ֆինանսական ակտիվներում
Հազար ՀՀ դրամ	Վարկային վարկանիշ				
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով					
- Վարկեր բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին KfW, Համաշխարհային բանկի, Ասիական Զարգացման բանկի և Եվրոպական ներդրումային բանկի հետ համաձայնագրերի շրջանակներում	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	7,601,310	7.2	4,122,009	4.8
		98,293,641	92.8	81,229,406	95.2
		105,894,951	100.0	85,351,415	100.0
Ընդամենը					
	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	1,429,870	2.3	2,108,231	4.3
- Վիփոթեքային վերաֆինանսավորում		59,828,742	97.7	47,075,264	95.7
		61,258,612	100.0	49,183,495	100.0
Ընդամենը					
	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	4,181,922	8.3	9,048,048	21.3
- Առևտրային բանկերում տեղաբաշխված ավանդներ և թղթակցային հաշիվներ		46,182,174	91.7	33,479,343	78.7
		50,364,096	100.0	42,527,391	100.0
Ընդամենը					
- Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո	45,707,770	100.0	122,365,066	100.0
		45,707,770	100.0	122,365,066	100.0
Ընդամենը					
	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	389,951	2.8	148,154	2.3
- Ներդրումներ՝ դասակարգված որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր		13,401,129	97.2	6,300,000	97.7
		13,791,080	100.0	6,448,154	100.0
Ընդամենը					
	Մարվել են հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Վճարման ենթակա չեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ	-	0.0	1,295,790	42.1
- Ստորադաս վարկեր		-	0.0	1,783,455	57.9
Ընդամենը		-	0.0	3,079,245	100.0
- Այլ վարկեր		7,324,837	100.0	7,821,877	100.0
Ընդամենը		7,324,837	100.0	7,821,877	100.0
Ընդամենը բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով					
		284,341,346	-	316,776,643	-

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկն ըստ ֆինանսական ակտիվների դասերի (շարունակություն)

Բանկը որոշումներ է կայացնում տեղական բանկերում և ֆինանսական կազմակերպություններում միջոցների տեղաբաշխման վերաբերյալ՝ հաշվի առնելով իր՝ որպես բանկային ոլորտի կարգավորողի և վերջինս ատյանի վարկատուի դերակատարումը և հետևաբար չի շնորհում վարկանիշներ տեղական բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին: Այսպիսով, տվյալ ակտիվների վարկային ռիսկի վերլուծությունը սահմանափակվում է համապատասխան գործարքի փուլով:

Արժեզրկման գնահատում

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումը գնահատելու հիմնական գործոնները հետևյալն են. արդյոք տոկոսների և մայր գումարի վճարումները ժամկետանց են ավելի քան 30 օր, արդյոք հայտնի են գործընկերների որևէ ֆինանսական դժվարությունների, նրանց վարկային վարկանիշի նվազման կամ պայմանագրի սկզբնական պայմանների խախտման դեպքեր: Խումբն արժեզրկման գնահատումն իրականացնում է երկու պահուստների մակարդակով՝ անհատական և խմբային հիմունքներով գնահատվող պահուստներ:

Անհատապես գնահատվող պահուստներ

Խումբը սահմանում է Խմբի ֆինանսական ակտիվներում յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի ակտիվի պահուստի ստեղծման անհրաժեշտությունն անհատապես: Պահուստների չափի որոշման ժամանակ հաշվի են առնվում հետևյալ հանգամանքները. գործընկերոջ գործարար-ծրագրի կայունությունը, ֆինանսական բարդությունների ծագման դեպքում նրա ունակությունները բարելավելու գործունեության արդյունքները, սնանկացման պարագայում՝ կանխատեսվող ստացվելիք գումարները և ակնկալվող վճարման ենթակա շահաբաժինների գումարները, ֆինանսական օգնության ներգրավման հնարավորությունը, ապահովման իրացման արժեքը, ինչպես նաև ակնկալվող դրամական միջոցների ժամկետները: Արժեզրկումից վնասները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, եթե չնախատեսված իրավիճակը պահանջում է ավելի մեծ ուշադրություն:

Խմբային հիմունքով գնահատվող պահուստներ

Անհատապես էական չհանդիսացող վարկերի, ինչպես նաև անհատապես էական, բայց անհատապես արժեզրկման օբյեկտիվ ցուցանիշներ չունեցող ֆինանսական ակտիվների գծով պահուստները գնահատվում են խմբային հիմունքներով: Պահուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, այդ թվում յուրաքանչյուր վարկային պայուսակ դիտարկվում է առանձին:

Խմբային հիմունքով գնահատման դեպքում որոշվում է պայուսակի արժեզրկումը, որը կարող է տեղի ունենալ նույնիսկ անհատական արժեզրկման օբյեկտիվ ցուցանիշների բացակայության դեպքում: Արժեզրկումից վնասները որոշվում են հետևյալ տեղեկատվության հիման վրա. պայուսակի գծով նախորդ ժամանակաշրջանների վնասները, ընթացիկ տնտեսական պայմանները, համապատասխան մոտավոր ժամանակահատվածը՝ սկսած հնարավոր կորստի պահից մինչև այն պահը, երբ կհաստատվի այն, որ պահանջվում է անհատապես գնահատվող արժեզրկման պահուստի ստեղծումը, ինչպես նաև ստացման ենթակա ակնկալվող գումարները և ակտիվի արժեզրկումից հետո արժեքի վերականգնումը:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առևտրային բանկերի հետ Խումբն ուներ հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ օտարերկրյա ֆինանսական հաստատությունների և առևտրային բանկերի հետ), որոնք ներառված են հաշվանցման գլխավոր համաձայնություններում, և որոնք դեֆոլտի դեպքում ենթակա են կատարման: Խումբը կատարել է նաև մարժային ավանդներ, որոնք գրավ են հանդիսանում իր չհատուցված ածանցյալ գործիքների համար: Դեֆոլտի դեպքում հավատարմագրային կառավարիչը կարող է մարժային ավանդի հետ հաշվանցել Խմբի պարտավորությունները:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա (ISDA, RISDA և այլն) հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվություն ում		Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվություն ում		Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն ում
	ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/պարտ ավորության համախառն գումար	ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/պարտ ավորության համախառն գումար	ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/պարտ ավորության համախառն գումար	ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/պարտ ավորության համախառն գումար	ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/պարտ ավորության համախառն գումար
2016թ. դեկտեմբերի 31					
Հազար ՀՀ դրամ					
Ֆինանսական ակտիվներ					
Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ	45,707,770	–	45,707,770	45,707,770	–
Ընդամենը	45,707,770	–	45,707,770	45,707,770	–
2015թ. դեկտեմբերի 31					
Հազար ՀՀ դրամ					
Ֆինանսական ակտիվներ					
Հետգնման պայմանագրեր և այլ մեկօրյա միջոցներ	122,365,066	–	122,365,066	122,365,066	–
Ընդամենը	122,365,066	–	122,365,066	122,365,066	–

Ստորև ներկայացված աղյուսակում ներառված են Խմբի ակտիվները և պարտավորություններն ըստ աշխարհագրական կենտրոնացման.

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2016թ.				31 դեկտեմբերի 2015թ.			
	Հայաստան	ՏՀԶԿ	ԱՊՀ և այլ երկրների բանկեր	Ընդամենը	Հայաստան	ՏՀԶԿ	ԱՊՀ և այլ երկրների բանկեր	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Կանխիկ դրամ	24,771,453	-	-	24,771,453	12,117,804	-	-	12,117,804
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	7,146,095	415,433,695	420,302	423,000,092	1,824,858	268,228,226	442,624	270,495,708
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով	284,341,346	-	-	284,341,346	316,776,643	-	-	316,776,643
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	2,352,333	591,641,527	-	593,993,860	1,665,748	512,762,352	-	514,428,100
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	103,306	-	103,306
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	101,788,443	2,209,431	-	103,997,874	101,286,020	2,222,840	-	103,508,860
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	-	31,431,281	-	31,431,281	-	63,733,713	-	63,733,713
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	-	85,480,295	-	85,480,295	-	63,055,674	-	63,055,674
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	77,089,263	-	-	77,089,263	78,621,958	-	-	78,621,958
Այլ ակտիվներ	13,492,197	1,530,962	80,808	15,103,967	12,594,907	97,231	-	12,692,138
Ընդամենը ակտիվներ	510,981,130	1,127,727,191	501,110	1,639,209,431	524,887,938	910,203,342	442,624	1,435,533,904
Պարտավորություններ								
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	455,401,582	-	-	455,401,582	413,613,757	-	-	413,613,757
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	587,465,855	13,072	210,505	587,689,432	511,557,358	10,116	239,349	511,806,823
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	28,177	51,773	-	79,950	30,727	-	-	30,727
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	185,120,785	-	-	185,120,785	136,539,751	-	-	136,539,751
Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	-	279,123,932	-	279,123,932	-	252,939,131	-	252,939,131
Այլ փոխառություններ	-	108,188,703	5,004,020	113,192,723	-	96,443,995	3,496,469	99,940,464
Թողարկված պարտատոմսեր	8,788,038	-	-	8,788,038	3,244,388	-	-	3,244,388
Այլ պարտավորություններ	4,212,549	222,670	-	4,435,219	3,168,021	236,945	2,701	3,407,667
Ընդամենը պարտավորություններ	1,241,016,986	387,600,150	5,214,525	1,633,831,661	1,068,154,002	349,630,187	3,738,519	1,421,522,708
Զուտ ակտիվներ	(730,035,856)	740,127,041	(4,713,415)	5,377,770	(543,266,064)	560,573,155	(3,295,895)	14,011,196

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսական միջոցների կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամկետում: Բանկը, որպես Կառավարության բանկային գործակալ և երկրի գլխավոր դրամավարկային մարմին, պատասխանատու է պետական պարտքի սպասարկման, Կառավարության արտաքին վճարումների սպասարկման, ինչպես նաև ներքին շուկայում ազգային արժույթի կտրուկ տատանումների հարթեցման համար: Այս տեսանկյունից, կարևորվում է կանխիկի և իրացվելիության ծավալների ճիշտ կառավարումը:

Հաշվի առնելով պահուստների կառավարման նպատակները, ՀՀ միջազգային պահուստները բաժանվել են 3 մասի՝ գործառնական, իրացվելի և ներդրումային պայուսակների: Եթե առաջին երկուսը նախատեսվում են կարճաժամկետ/պահային և միջնաժամկետ իրացվելիության ապահովման համար, ապա վերջինի նպատակը հարստության կուտակումն է:

Տրանշերի նպատակները պայմանավորում են նաև դրանց կառավարման քաղաքականությունը՝ ուղենիշերի ընտրությունը, կառավարման պասիվ կամ ակտիվ տարբերակի ընտրությունը:

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն

Ստորև աղյուսակում ներկայացվում են 2016 և 2015 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտավորությունները՝ ըստ մնացորդային պայմանագրային ժամկետայնության: Ժամկետայնության աղյուսակում բացահայտված պարտավորությունների գումարները պայմանագրային չգեղչված դրամական միջոցների հոսքեր են: Այդ չգեղչված դրամական միջոցների հոսքերը տարբերվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված գումարից, քանի որ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներառված գումարը հիմնված է զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները ներառված են վճարվելիք կամ ստացվելիք պայմանագրային գումարներով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբն ակնկալում է մինչև մարման ժամկետը փակել ածանցյալի դիրքը, որի դեպքում ածանցյալները ներառվում են՝ ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2016թ.						
	Ցպահանջ և 1 ամսից քիչ	1-ից մինչև 3 ամիս	3 ամսից մինչև 1 տարի	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	455,401,582	-	-	-	-	-	455,401,582
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	584,461,402	47,434	2,472,976	1,327,832	-	-	588,309,644
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	79,950	-	-	-	-	-	79,950
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	53,700,664	97,147,271	35,248,064	1,028,752	-	-	187,124,751
Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	-	372,121	14,269,746	87,065,212	42,462,439	140,854,294	285,023,812
Այլ փոխառություններ	498,237	-	7,211,169	45,150,654	76,986,933	-	129,846,993
Թողարկված պարտատոմսեր	-	-	4,782,360	5,628,720	-	-	10,411,080
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	1,094,141,835	97,566,826	63,984,315	140,201,170	119,449,372	140,854,294	1,656,197,812
Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2015թ.						
	Ցպահանջ և 1 ամսից քիչ	1-ից մինչև 3 ամիս	3 ամսից մինչև 1 տարի	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	413,613,757	-	-	-	-	-	413,613,757
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	511,807,135	-	-	-	-	-	511,807,135
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	30,727	-	-	-	-	-	30,727
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	53,464,719	51,939,121	31,308,835	1,773,122	-	-	138,485,797
Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	-	290,480	11,785,539	77,758,565	47,518,545	120,655,398	258,008,527
Այլ փոխառություններ	399,207	-	5,963,948	33,546,794	73,919,379	-	113,829,328
Թողարկված պարտատոմսեր	-	-	344,000	3,754,389	-	-	4,098,389
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	979,315,545	52,229,601	49,402,322	116,832,870	121,437,924	120,655,398	1,439,873,660

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական գների, ներառյալ փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և սեփական կապիտալի գների փոփոխության արդյունքում: Խումբը դասակարգում է շուկայական ռիսկն ըստ առևտրային և ոչ առևտրային պայուսակների: Բացի արտարժույթի կենտրոնացման ռիսկից, Խումբը շուկայական ռիսկի զգալի կենտրոնացում չունի:

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է՝ տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում:

Եռամակարդակ կառավարման ներքո Բանկի Խորհուրդը սահմանում է այսպես կոչված՝ «ռիսկի նկատմամբ իր հանդուրժողականության աստիճանը», որը նախանշում է երկարաժամկետում տոկոսադրույքի ռիսկի ընդունելի սահմանները: Այն նաև սահմանում է պայուսակի օպտիմալացման սկզբունքները: Բանկի Խորհրդի՝ «ռիսկի նկատմամբ իր հանդուրժողականության աստիճանը» արտահայտվում է որոշակի ժամանակահատվածում (ներկայումս՝ երեք տարի) և 95% հավանականությամբ ակնկալվող եկամտաբերության նվազագույն մակարդակի տեսքով: Նշված տրամաբանությունից ելնելով, կկտրվեն օպտիմալ տեղաբաշխման մարտավարական ուղենիշերի ընդունման իրավասությունը պատվիրակվել է Ներդրումային հանձնաժողովին:

Ուղենիշերի սահմանման հիմնական նպատակը եկամտաբերության մաքսիմալացումն է ավելի կարճ (մեկ տարի) ժամանակահատվածում: Այդ որոշումների հիմքում, ի տարբերություն ռազմավարականների, դրվում են շուկայի ընթացիկ միտումները և կանխատեսումները: Օպտիմալ պայուսակի ընտրության նպատակով եկամտաբերության և ռիսկայնության գնահատումն իրականացվում է ապագա հնարավոր սցենարների մշակման միջոցով՝ մասնավորապես օգտագործելով VAR-MGARCH մոդելի սիմուլյացիաների միջոցով ստացված եկամտաբերության կորի արդյունքները, ինչպես նաև սեփական և շուկայի այլ մասնակիցների փորձագիտական կանխատեսումները տոկոսադրույքների և վարկային սպրեդերի վերաբերյալ: Օպտիմալ պայուսակի ընտրությունը կատարվում է Բլեք-Լիթթերմանի և Մարկովիցի մոդելների միջոցով, սակայն որոշակի սահմանափակումների պայմաններում:

Ինչ վերաբերում է ռիսկի մոնիթորինգին, ապա ֆինանսական վարչության ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման կողմից կիրառվում են միջազգային պրակտիկայում ընդունված մի շարք ցուցանիշներ. Ռիսկային արժեքի մեթոդ (VaR), Առանցքային կետի դյուրացիա, Ինֆորմացիոն գործակից, Մաքրեղ դյուրացիա, PCA դյուրացիա և հետևման սխալ:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի կապիտալի զգայունությունը, որը հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները 2016 և 2015 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները: Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի մարման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ:

Արժույթ	2016թ.		2015թ.	
	Եկամտաբերության կորի փոփոխությունը, բ.կ.	Ազդեցությունը սեփական կապիտալի վրա	Եկամտաբերության կորի փոփոխությունը, բ.կ.	Ազդեցությունը սեփական կապիտալի վրա
ՀՀ դրամ	+370	(2,831,725)	+150	(557,815)
ՀՀ դրամ	-370	3,901,482	-150	611,395

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ (շարունակություն)**

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի շահույթի զգայունությունը, որը հաշվարկվել է 2016 և 2015 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով վերագնահատելով՝ ելնելով տոկոսադրույքների փոփոխման ենթադրությունից: Աղյուսակում ներկայացված գումարներն արտահայտված են աղյուսակում նշված արժույթներին համապատասխան:

<i>Արժույթ</i>	<i>2016թ.</i>			<i>2015թ.</i>	
	<i>Բազիսային կետերի փոփոխություն</i>	<i>Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և սեփական կապիտալի զուտ արդյունքի աճ/(նվազում)</i>	<i>Բազիսային կետերի փոփոխություն</i>	<i>Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և սեփական կապիտալի զուտ արդյունքի աճ/(նվազում)</i>	
ԱՄՆ դոլար	+/-50	(2,138,813)/2,138,813	+/-25	(975,175)/975,175	
Եվրո	+/-25	(812,525)/812,525	+/-25	(773,723)/773,723	
ՀՀ դրամ	+/-370	(74,678)/80,226	+/-150	(21,377)/21,981	

Խումբն ունի նաև 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ լողացող տոկոսադրույքով չմարված պարտավորություններ:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունությունը, որը հաշվարկվում է՝ ելնելով Խմբի կողմից ստացված փոխառությունների տոկոսադրույքների փոփոխման ենթադրությունից:

<i>Արժույթ</i>	<i>2016թ.</i>		<i>2015թ.</i>	
	<i>Բազիսային կետերի փոփոխություն</i>	<i>Զուտ տոկոսային ծախսի աճ/(նվազում) և սեփական կապիտալի նվազում/(աճ)</i>	<i>Բազիսային կետերի փոփոխություն</i>	<i>Զուտ տոկոսային ծախսի աճ/(նվազում) և սեփական կապիտալի նվազում/(աճ)</i>
ԱՄՆ դոլար	+/- 50	115,494/(115,494)	+/- 20	46,799/(46,799)
ՀՓԻ	+/- 20	217,417/(217,417)	+/- 10	104,282/(104,282)

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ 3-ում ներառված իրական արժեքի գնահատման մեթոդի համար օգտագործված ելակետային տվյալների զգայունությունը բացահայտված է Ծնթգ. 29-ում:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է արտարժույթային դիրքերի սահմանաչափեր՝ հիմնվելով կանոնակարգերի վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Արտարժույթի ռիսկ (շարունակություն)**

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ՀՀ դրամի նկատմամբ կիրառված փոխարժեքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ բոլոր այլ փոփոխականները հաստատուն պահելով:

<i>Արժույթ</i>	<i>2016թ.</i>		<i>2015թ.</i>	
	<i>Փոխարժեքի աճ %</i>	<i>Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)</i>	<i>Փոխարժեքի աճ %</i>	<i>Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)</i>
ԱՄՆ դոլար	6.00%	32,539,996	16.83%	69,391,445
Եվրո	11.00%	11,414,925	20.84%	17,805,986
Բրիտանական ֆունտ	12.00%	4,190,279	21.10%	9,386,843
Ճապոնական իեն	13.00%	3,139,391	0.18%	56,262
Ռուսական ռուբլի	21.00%	26,420	1.22%	1,493
ՀՓԲ	8.25%	(16,388,432)	39.24%	(75,886,027)

<i>Արժույթ</i>	<i>2016թ.</i>		<i>2015թ.</i>	
	<i>Փոխարժեքի նվազում %</i>	<i>Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)</i>	<i>Փոխարժեքի նվազում %</i>	<i>Շահույթի և սեփական կապիտալի աճ/(նվազում)</i>
ԱՄՆ դոլար	-6.00%	(32,539,996)	-16.83%	(69,391,445)
Եվրո	-11.00%	(11,414,925)	-20.84%	(17,805,986)
Բրիտանական ֆունտ	-17%	(5,936,229)	-21.10%	(9,386,843)
Ճապոնական իեն	-13%	(3,139,391)	-0.18%	(56,262)
Ռուսական ռուբլի	-17.50%	(22,016)	-1.22%	(1,493)
ՀՓԲ	-8.25%	16,388,432	-39.24%	75,886,027

Փոխարժեքների ակնկալվող փոփոխությունը որոշվել է Խմբի կողմից՝ վերլուծելով տարեկան ստանդարտ շեղումները՝ հիմք ընդունելով համապատասխան փոխարժեքների պատմական շուկայական տվյալները:

Պահուստների արժույթային կազմը որոշվում է յուրաքանչյուր իրացվելիության տրանշի համար առանձին, յուրաքանչյուր տրանշի ստեղծման հիմքում ընկած գործոնները հեջավորելու նպատակով: ՀՀ արտաքին պարտքը պահուստներ ունենալու հիմնական պատճառն է և արտարժույթի պահանջարկի խթանման հիմնական գործոնն է: Հետևաբար, պահուստների արժույթային կազմը հիմնականում արտացոլում է պարտքի արժույթային կառուցվածքը: Կարճաժամկետ իրացվելիության տրանշի արժույթային կառուցվածքը պայմանավորված է արտաքին առևտրի հետևանքով առաջացած արժույթների հոսքերով, ինչպես նաև հնարավոր միջամտման կարիքներով և ընթացիկ ծախսերով: Արժույթային կառուցվածքը ենթակա է վերանայման տարեկան առնվազն 2 անգամ:

Գործառնական ռիսկ – հսկողություն դուստր կազմակերպությունների նկատմամբ

Ինչպես բացահայտված է Ծանոթագրություն 2-ում, Բանկն ունի կապիտալ ներդրումներ մի քանի դուստր կազմակերպություններում, որոնք ներգրավված են ֆինանսական հատվածի զարգացման և ենթակառուցվածքային գործունեության մեջ: Նման ներդրումների նպատակն է աջակցել Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական հատվածի զարգացմանը, ապահովել ֆինանսական համակարգի կայունությունը և բնականոն գործունեությունը, որը, ինչպես նշված է Օրենքում, Բանկի նպատակներից մեկն է:

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Գործառնական ռիսկ – հսկողություն դուստր կազմակերպությունների նկատմամբ (շարունակություն)

Բանկը դուստր կազմակերպությունների գործունեության նկատմամբ հսկողությունն իրականացնում է հետևյալ կերպ.

- Բաժնետերերի ժողովներին մասնակցություն:
- Դուստր կազմակերպությունների ղեկավարների նշանակում (յուրաքանչյուր դուստր կազմակերպության Տնօրենների Խորհուրդը նշանակվում է բաժնետերերի կողմից, և յուրաքանչյուր դուստր կազմակերպության Տնօրենների Խորհուրդը նշանակում է Գործադիր Տնօրեններ):
- Առնվազն յուրաքանչյուր տարի, Դուստր կազմակերպությունների գործունեության արդյունքների վերլուծության իրականացում՝ ֆինանսական տեղեկատվության դիտարկման միջոցով, ներառյալ դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունների արտաքին աուդիտի արդյունքների դիտարկումը:
- Դուստր կազմակերպությունների հետագա ռազմավարական զարգացման վերլուծության իրականացում, անհրաժեշտության դեպքում նաև ներդրումների դադարեցման ռազմավարություն մշակում:
- Ռիսկերի գնահատման արդյունքների հիման վրա՝ դուստր կազմակերպությունների գործունեությունների վերանայումը, Բանկի ներքին աուդիտի աշխատանքների շրջանակում:

2015 թվականին Բանկը որդեգրել է քաղաքականություն՝ ակտիվացնելու բանակցությունները հնարավոր ինստիտուցիոնալ ներդրողների հետ՝ դուստր կազմակերպություններում Բանկի ներդրումների օտարման ուղղությամբ:

31. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև աղյուսակներում ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից տասներկու ամսվա ընթացքում կամ ավելի ուշ փոխհատուցվող կամ մարվող գումարների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի 2016թ.		
	<i>Ընթացիկ</i>	<i>Ոչ ընթացիկ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակտիվներ			
Կանխիկ դրամ	24,771,453	-	24,771,453
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	420,580,392	2,419,700	423,000,092
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	593,993,860	-	593,993,860
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով	122,329,202	162,012,144	284,341,346
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	82,129,257	21,868,617	103,997,874
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	16,284,401	15,146,880	31,431,281
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	1,685,591	83,794,704	85,480,295
Հիմնական միջոցներ	-	75,507,181	75,507,181
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	1,582,082	1,582,082
Այլ ակտիվներ	12,260,003	2,843,964	15,103,967
Ընդամենը ակտիվներ	1,274,034,159	365,175,272	1,639,209,431
Պարտավորություններ			
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	455,401,582	-	455,401,582
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	586,741,152	948,280	587,689,432
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	79,950	-	79,950
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	184,157,954	962,831	185,120,785
Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	13,468,438	265,655,494	279,123,932
Այլ փոխառություններ	5,830,566	107,362,157	113,192,723
Թողարկված պարտատոմսեր	4,077,438	4,710,600	8,788,038
Այլ պարտավորություններ	4,401,304	33,915	4,435,219
Ընդամենը պարտավորություններ	1,254,158,384	379,673,277	1,633,831,661
Զուտ դիրք 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին	19,875,775	(14,498,005)	5,377,770

31. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն (շարունակություն)

<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2015թ.</i>		
	<i>Ընթացիկ</i>	<i>Ոչ ընթացիկ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակտիվներ			
Կանխիկ դրամ	12,117,804	-	12,117,804
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ արտարժույթով	269,043,647	1,452,061	270,495,708
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	514,428,100	-	514,428,100
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	103,306	-	103,306
Բանկերում և այլ ֆինանսական հաստատություններում տեղաբաշխված միջոցներ և ներդրումներ տեղական արժույթով	188,842,395	127,934,248	316,776,643
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	83,539,824	19,969,036	103,508,860
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	52,948,339	10,785,374	63,733,713
ԱՄՆ-ում տեղաբաշխված միջոցներ	1,383,474	61,672,200	63,055,674
Հիմնական միջոցներ	-	76,882,574	76,882,574
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	1,739,384	1,739,384
Այլ ակտիվներ	11,944,342	747,796	12,692,138
Ընդամենը ակտիվներ	1,134,351,231	301,182,673	1,435,533,904
Պարտավորություններ			
Թղթադրամներ և մետաղադրամներ շրջանառության մեջ	413,613,757	-	413,613,757
Ֆինանսական և այլ հաստատությունների ավանդներ և հաշիվների մնացորդներ	511,806,823	-	511,806,823
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	30,727	-	30,727
Պարտավորություններ Կառավարության հանդեպ	134,935,032	1,604,719	136,539,751
Պարտավորություններ ԱՄՆ-ի հանդեպ	11,153,380	241,785,751	252,939,131
Այլ փոխառություններ	4,913,593	95,026,871	99,940,464
Թողարկված պարտատոմսեր	44,389	3,199,999	3,244,388
Այլ պարտավորություններ	3,375,479	32,188	3,407,667
Ընդամենը պարտավորություններ	1,079,873,180	341,649,528	1,421,522,708
Զուտ դիրք 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	54,478,051	(40,466,855)	14,011,196